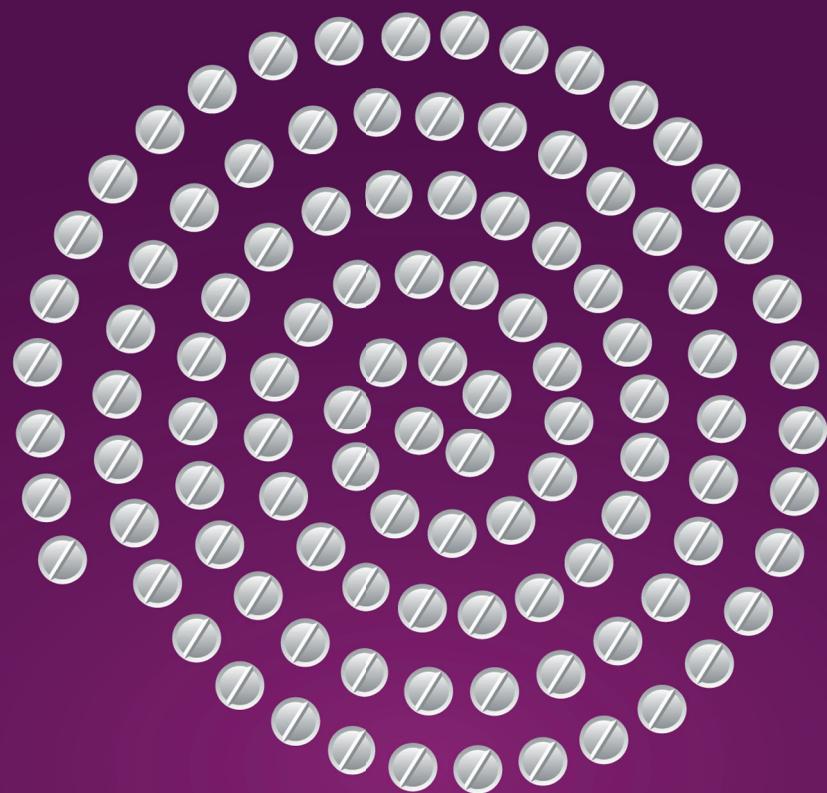

KOD

22

GODINA IX JUL 2010.

Phezam

Piracetam + Cinanizin

Tvrde kapsule, 60 x (400 + 25 mg)

 actavis
creating value in pharmaceuticals

KOD

BROJ 22

RIJEĆ UREDNIKA

Izдавач

Komora doktora medicine RS
www.komoradoktora.rs.org

Glavni i odgovorni urednik
Prof. dr Gostimir Mikač

Urednik
Željka Grabež Biuković

Grafička priprema
Vanesa Kovač

Marketing i distribucija
Dr Siniša Stanković

Lektor
Nedeljko Trivić

Tehnički sekretar
Goran Vuleta

Adresa redakcije
KOD, Prvog krajiškog korpusa 4/1
78000 Banja Luka, RS, BiH
Tel/fax: +387 51 32 93 63
e-mail: casopiskod@blic.net

Štampa
Grafomark d.o.o.

Časopis je oslobođen poreza na promet na osnovu člana 33. stav 1. tačka 9, Zakona o akcizama i porezu na promet, rješenjem br: 06/6-61-882/02, Ministarstvo nauke i kulture RS.

Ne mislim i ne znam!

Sivilo među nama, u nama; ili apatija? Stanje ili prolazna faza? Ne znam. Traje već duže vrijeme, a do kada će: naravno, ne znam, niti sam dostojan procjenjivati.

Ovo mudrovanje se moglo zamijeniti jednostavnim pitanjem: zašto nema stručnih i naučnih radova? Mislim na kvalitetne radove, sa dvostrukom pozitivnom recenzijom, koji su objavljeni u priznatim (indeksiranim) časopisima.

Ne mislim na "stručne članke" koje objavljaju „šareni-kiosk“, časopisi namijenjeni svakojakoči popулaciјi. Oni bi, naravno, mogli poslužiti zdravstvenom prosvjećivanju narodnih masa da autori nisu izgubili osjećaj šta laici razumiju, a šta ne.

Ne mislim ni na brzinski sklepani članke koji se objavljaju po kojekavim zbornicima, tipa "Zbornik radova aprilski dani ovih ili onih..." i da ne nabram. Naravno, nemaju adekvatnu recenziju, ponekad nikakvu. Još žalosnije, te iste radove, autori prilikom izbora u različita akademска zvanja dostavljaju kao dokaz svoje djelatnosti. Pada mi na pamet narodna izreka: Čega se pametan stidi... ili tako nekako, ne sjećam se.

Skoro, pa da ne mislim ni na one radove koji su prošli kakvu takvu recenziju (npr. prikaz slučaja) gdje autor u stilu prevaziđene socijalističke solidarnosti kao koautore nabrala, bukvalno, sve zapoštene u Klinici, svih 12! Lažna skromnost, devalvacija sopstvenog truda, neisplativa trgovina ili mi je nešto promaklo!?

Znanje, iskustvo, opšta pismenost, slobodno vrijeme, entuzijazam, hrabrost, motiv i ne znam šta bi još morao čovjek posjedovati da bi se napisao dobar rad. Da li institucije u kojima bi mogli i trebali biti napisani kvalitetni radovi stimulišu takvu aktivnost? Barem, one "dotegnute" institucije? Ne znam!

Prof. dr Gostimir Mikač

KOD SADRŽAJ

3	<i>Riječ urednika</i> Ne mislim i ne znam!
6	<i>Korak dalje</i> Formiran centar za KME doktora medicine RS
8	<i>Skupština Komore</i> O profesionalnom napredovanju i zdravlju ljekara
9	<i>Posjeta</i> Posjeta predstavnika Lekarske komore Srbije
10	<i>Intervju</i> Doktori boluju tiho, prim. dr Nebojša Ilić, psihijatar
14	<i>Skupština Njemačke komore</i> Nedostatak kadrova je veliki problem za zdravstvo Njemačke
16	<i>Forum</i> Zdravlje ljekara pod lupom
18	<i>Međunarodna konferencija</i> Nova saznanja iz oblasti kardiovaskularne ehografije
20	<i>Vijesti</i>
21	Usvojen izvještaj o finansijskom izvještaju
22	Posjeta Istočnom Sarajevu i Foči Prve licence

In memoriam

Žute strane

Kodeks medicinske etike i deontologije

Plave strane

WHO – Svjetski dan zdravlja

KME

Predavanja bodovana od strane Komisije za kontinuiranu medicinsku edukaciju

Međunarodni ortopedski simpozijum

Iskusni kadrovi i savremena oprema garantuju uspješnu zamjenu implantata

Terapija bola

Centar za terapiju bola

Stručni skupovi psihijatara

Tretman alkoholom uzrokovanih poremećaja

Dostignuća u liječenju bipolarnog afektivnog poremećaja

Bijeljina

Dom zdavlja Bijeljina

Centar za KME

Knjige koje čitamo

Naše nevidljivo „Ja“

Prenosimo

Bolji uvid u lekarske džepove

Moj hobi

Opijken poezijom i Zelengorom

***Kongresi* Oktobar**

2010 – februar 2011.

23

24

30

32

44

45

46

47

48

48

49

50

52

53

FORMIRAN CENTAR ZA KONTINUIRANU MEDICINSKU EDUKACIJU DOKTORA MEDICINE REPUBLIKE SRPSKE

Cijeneći dosadašnje aktivnosti na provođenju KME kao vrlo uspješne, a u želji da unaprijedi razvoj u skladu sa savremenim oblicima edukacije, Izvršni odbor Komore donio odluku o formiranju Centra za KME

U skladu sa statutarnim ciljevima i zadacima Komore doktora medicine Republike Srpske, Zakona o zdravstvenoj zaštiti kao i usvojenoj Strategiji razvoja zdravstvenog sistema u RS, doktori medicine imaju pravo i obavezu da se permanentno usavršavaju prateći stručni i naučni razvoj medicinskih i drugih srodnih nauka. Dosadašnje aktivnosti na realizaciji permanentne edukacije omogućile su uspostavljanje sistema bodovanja predavanja koji obezbeđuje obnavljanje licenci doktora medicine. Danas, međutim, ovaj vid edukacije mora više da prati savremena kretanja u medicini i organizuje se po uzoru na razvijene zemlje.

Od 2002. godine, kada je počela sa radom Komora doktora medicine RS do danas, **održano je 640 predavanja iz različitih oblasti na kojima je ukupno dodijeljeno 84 439 sertifikata**. Komisija Komore zadužena za ovu oblast marljivo je obavljala sve funkcije vezane za verifikaciju programa što je, uz brojne druge uspješno realizovane zadatke dobra osnova za budući razvoj. **Centar za KME se organizuje kao nezavisna cjelina**

POJAM I ISTORIJSKI KORIJENI KONTINUIRANE MEDICINSKE EDUKACIJE

*Kontinuirana medicinska edukacija je pojam direktno prihvaćen iz engleskog jezika kao doslovni prevod originala **Continuing Medical Education (CME)** koji označava proces obrazovnih aktivnosti koje služe da se održi, razvije ili poveća znanje, vještine i profesionalna dostignuća i odnosi koje ljekar koristi kako bi pružio usluge pacijentima, javnosti ili profesiji. **KME predstavlja skup znanja i vještina opšte priznatih i prihvaćenih od strane stručne javnosti u okviru osnovnih medicinskih nauka, kliničke medicine i zdravstvene njegе.***

Kao permanentno obrazovanje doktora medicine KME je zakonski obvezan vid aktivnosti u mnogim zemljama. Istoriski posmatrano, u sručnoj literaturi ovaj pojam se sreće još ranih šezdesetih godina, kada se u američkim stručnim časopisima uveliko govorilo o programima stalnog usavršavanja medicinskog osoblja. Tokom 1981. godine formirano je jedinstveno udruženje - Akreditacioni savjet za kontinuiranu medicinsku edukaciju (Accreditation Council for Continuing Medical Education-ACCME), centralno tijelo koje izdaje akreditacije pojedinačnim ustanovama za obavljanje kontinuirane medicinske edukacije.

Američka iskustva ubrzo su došla u Evropu. Prvih šest zemalja Evropske ekonomske zajednice su neposredno nakon potpisivanja Rimskog ugovora 1958. godine osnovale Evropski savez medicinskih stručnjaka (European Union of Medical Specialists - UEMS).

*Na sastanku Upravnog odbora UEMS-a, oktobra 1999. godine, osnovan je **Evropski akreditacioni savjet za KME** (European Union of Medical Specialists - European Accreditation Council*

for CMEEACCME) kao zvanično tijelo ove organizacije. Punopravni članovi UEMS-a su: Austrija, Česka Republika, Finska, Grčka, Irска, Litvanija, Holandija, Portugal, Španija, Velika Britanija, Belgija, Danska, Francuska, Mađarska, Italija, Luksemburg, Norveška, Slovačka, Švedska, Kipar, Estonija, Njemačka, Island, Letonija, Malta, Poljska, Švajcarska.

Pridruženi članovi su: Azerbejdžan, Hrvatska, Rumunija, Turska. Srbija i Izrael su posmatrači.

Komora doktora medicine Republike Srpske je na nekoliko sastanaka ovog Komiteta pozivana kao gost i potencijalni posmatrač. Orientisanost prema Evropi i svijetu i spremnost na usvajanja dobrih iskustava zemalja u okruženju, u kojima komore funkcionišu stotinama godina, otvorila su vrata čestim posjetama kolega iz Njemačke, Austrije i Slovenije. Razmjena iskustava doprinijela je uvjerenju da je kontinuirana medicinska edukacija neophodna za profesiju doktora medicine, što je normativno regulisana i obaveza svakog ljekara u RS.

Proglašavanjem Zakona o zdravstvenim komorama, koji je Narodna skupština RS usvojila aprila 2003. godine, nagovještena je obaveza stalnog stručnog usavršavanja doktora medicine RS. Prema odredbama tog zakona "djelatnost Komore je usmjerena naročito na izдавanje licenci (uvjerenja) za obavljanje profesionalne djelatnosti i provjeravanje znanja i kompetentnosti članova da se bave svojom profesijom". Na teritoriji Republike Srpske organizovan je rad tri zdravstvene komore: Komore doktora medicine, Komore doktora stomatologije i Farmaceutska komora.

Željka Grabež Biuković

u okviru Komore doktora medicine i u funkciji je interesa članova Komore. Njegovu "nezavisnost" podupire činjenica da je potrebno stručno i nepristrasno ocjenjivanje kvaliteta edukativnih sadržaja i predavača.

Osnovni zadaci Centra za KME su: planiranje oblika i obima edukacije doktora medicine, nadzor nad programima KME u zdravstvenom i obrazovnom sistemu, saradnja sa svim sličnim centrima u zemlji i inostranstvu, učešće u međunarodnim projektima... Bitna uloga Centra je stvaranje Nacionalnog registra nosioca KME i formiranje trajne baze podataka o održanim edukacijama kao i objavljivanje zajedničkog sistema kontinuirane medicinske edukacije, licenciranja i akreditacija na nivou RS u saradnji sa medicinskim fakultetima, zdravstvenim ustanovama, Društвom doktora medicine i specijalističkim udruženjima.

Pored akreditovanja, Centar će organizovati izdavačku i informativnu djelatnost za potrebe edukacije. U njegovoj nadležnosti ubuduće će funkcionali i biblioteka Komore doktora medicine. Centar će imati veću finansijsku samostalnost, što će mu omogućiti bolje planiranje tema, predavača i organizovanje međunarodnih skupova, a Programski savjet, Izvršni odbor i sekreterijat Centra upravljaće svim njegovim aktivnostima.

SKUPŠTINA KOMORE DOKTORA MEDICINE REPUBLIKE SRPSKE O PROFESIONALNOM NAPREDOVANJU I ZDRAVLJU LJEKARA

*Pozdrav domaćinima:
Prim. dr Zoran Bulatović, predsjednik
Upravnog odbora Lekarske komore Srbije*

Na sjednici Skupštine Komore doktora medicine Republike Srpske održanoj 21.5.2010. godine u Banjaluci prezentovan je dosadašnji rad Komore sa posebnim osvrtom na aktivnosti vezane za provođenje kontinuirane medicinske edukacije. Predsjednik Komore, doc.dr Momčilo Biuković, upoznao je prisutne sa odlukama Izvršnog odbora koji je usvojio finansijski izveštaj o radu Komore u protekloj godini i zaključio da je potrebno formirati Centar za kontinuiranu medicinsku edukaciju doktora medicine Republike Srpske, kao logičan nastavak aktivnosti Komisije za KME. Pokazatelji o dosad realizovanim sadržajima u okviru KME dokazuju spremnost ove Komisije za razvoj i osavremenjivanje oblika permanentnog učenja.

“To je dobro jezgro novog Centra koji će se organizovati po uzoru na slična tijela za kontinuiranu medicinsku edukaciju u većini zemalja Evropske unije”, rekao je Biuković. On je istakao da će Centar za KME biti organizovan u okviru Komore, ali sa velikim stepenom samostalnosti, kako i priliči stručnim, esnafskim tijelima koja u procjeni kvaliteta predavača i tematskih sadržaja moraju prvenstveno uvažavati akademski nivo, aktuelnost i naučnu opravdanost.

Na dnevnom redu Skupštine našla se i vrlo aktuelna tema o uslovima u kojima rade ljekari i bolestima od kojih najčešće obolijevaju. Predavanje na temu: “Stres, depresija i psihosomska oboljenja” održao je prim. dr Nebojša Ilić, psihijatar iz Doma zdravlja u Nišu. On je predio rezultate istraživanja provedenih u niškom i jednom beogradskom domu zdravlja koja dokazuju porast obolijevanja uzrokovanih stresom na poslu , naročito kod žena ljekara.

“Konflikt s pacijentom, zbrinjavanje urgentnih stanja, strah od lekarske greške, brzo donošenje odluka kao i svakodnevna borba za egzistenciju..., osnovni su razlozi nastajanja bolesti. Potrebna su opsežna istraživanja na ovu temu koja bi obuhvatila veći broj ljekara zemalja u okruženju kako bi se stekao još bolji uvid u stanje zdravlja onih koji liječe druge,” zaključio je dr Ilić.

Skupštini Komore prisustvovali su predstavnici Lekarske komore Srbije:dr Zoran Bulatović i dr Predrag Rogulić; predsjednik Komore Kantona Sarajevo dr Fahrudin Kulenović; predsjednik tuzlanske Komore dr Adem Balić; predstavnici Ministarstva zdravlja i socijalne zaštite RS, rep. Fonda zdravstvenog osiguranja, Komore doktora stomatologije RS, Društva doktora medicine RS, Kliničkog centra Banjaluka i drugi gosti.

*Potrebno je nastaviti
dosadašnju dobru saradnju
na pronalaženju rješenja za
profesionalne probleme*

POSJETA PREDSTAVNIKA LEKARSKE KOMORE SRBIJE

Osiguranje od ljekarske greške, pitanje specijalizacija, provođenje kontinuirane medicinske edukacije, uticaj ljekara na izradu normativnih propisa i cijena zdravstvenih usluga... samo su neke od tema o kojima se razgovaralo na radnom sastanku Lekarske komore Srbije i Komore doktora medicine Republike Srske održanom 22.juna u Banjaluci.

Predsjednik Upravnog odbora Lekarske komore Srbije, prim. dr Zoran Bulatović, naglasio je da je 29000 ljekara u Srbiji izloženo svakodnevnim pritiscima pacijenata, njihovih porodica i javnosti, tako da je neophodno uspostavljanje takvog sistema osiguranja od ljekarske greške koji će ljekaru omogućiti relaksiran rad i veću sigurnost u poslu. Pred sudovima časti u Srbiji je danas 400 predmeta koji čekaju razrješenja.

O kontinuiranoj medicinskoj edukaciji govorio je prim. dr Predrag Ro-

gulić, predsjednik Upravnog odbora Regionalne lekarske komore Vojvodine, naglasivši da Zdravstveni savet Srbije, koji je preuzeo poslove akreditovanja sadržaja za KME, nema mogućnosti za obavljanje tako zahtjevnog posla. On je iznio i primjedbe na postupak izrade vodiča koja za sada pravi Ministarstvo. "To nisu svemoguća uputstva, vodići imaju i dobrih i loših strana", rekao je Rogulić navodeći primjer Amerike koja se potkušava „izvući“ iz pretjerane upotrebe vodiča i primjer Njemačke koja „stavlja zvjezdice“ na preporuke koje zahtjevaju neminovne preinake u praksi.

Predsjednik Komore doktora medicine dr Momčilo Biuković, predsjednik Izvršnog odbora dr Saša Vujnović i član IO prim. dr Milan Pejić upoznali su goste sa aktuelnostima u radu Komore doktora medicine Republike Srpske.

Značajno učešće u ramjeni iskustava uzeli su članovi Komore: prim. dr Slobodan Prtilo, Komisija za sarad-

nju sa državnim organima i član IO odbora Komore; prof. dr Aleksandar Lazarević, predsjednik Komisije za međunarodnu saradnju; prim. dr Dušan Ilić iz Suda časti; prim. dr Višnja Vulić, Komisija za nagrade i odlikovanja; mr sc. Tanja Nožica, predsjednik Komisije za specijalizacije; prof. dr Gostimir Mikač, glavni i odgovorni urednik časopisa KOD i predsjednik Komisije za izdavačku djelatnost.

Sastanku je prisustvovao i potpredsjednik Društva doktora medicine RS doc. dr Siniša Miljković i predsjednik Komore Kantona Sarajevo prim. dr Fahrudin Kulenović.

Svi učesnici ovog radnog sastanka izrazili su zadovoljstvo iznesenim zapažanjima i ocijenili da je potrebno nastaviti dobru saradnju koja će u budućnosti zahtjevati još angažovanje zajedničko rješavanje mnogih problema u ljekarskoj profesiji.

INTERVJU

PRIM. DR NEBOJŠA ILIĆ,
PSIHIJATAR

DOKTORI BOLUJU TIHO

Stres je posljednjih godina prepoznat kao rastući problem u ljekarskoj profesiji, kako potvrđuju i brojne studije koje se u svijetu stalno provode.

Profesija ljekara ubraja se među desetak najstresnijih profesija, što je povezano sa sve većim zahtjevima struke i pritiscima kojima su ljekari izloženi u svakodnevnom radu. Prateći istraživanja na ovom planu, i u želji da apostrofira brigu o zdravlju ljekara, Komora doktora medicine Republike Srbije je ovom problemu posvetila posebno predavanje, koje je na sjednici Skupštine održao prim. dr Nebojša Ilić, psihijatar niškog Doma zdravlja, član Lekarske komore Srbije.

1. Vaše predavanje pod nazivom “Kvalitet života (stres), depresija i psihosomatska oboljenja kod doktora medicine” spada u pionirske pokušaje da se u Srbiji skrene pažnja na sve ugroženije zdravlje ljekara. Kako ste došli do pokazatelja koji su potvrdili pretpostavke o tome da i ljekari mogu biti često i veoma ozbiljno bolesni?

Za ovo predavanje koristio sam materijal dobijen kroz četiri sopstvena istraživanja obavljena u periodu od 2006. do 2009. godine. Istraživanja su bila vezana za kvalitet života doktora medicine, depresiju, anksioznost i depresiju i psihosomatska oboljenja kod doktora, a provedena su kod zaposlenih u domovima zdravlja Niš i “Voždovac” iz Beograda. Pokušali smo da saznamo kako su lekari koristili svoje slobodno vreme i doznali da su, i u časovima kad su na odmoru, slavlju ili izletu davali savete rođacima, prijateljima i svima onima kojima je to u tom času bilo potrebno, naravno bez novčane naknade! Nismo se, pri tom, usudili provjeravati kako to deluje na našu decu i porodicu koja je sa nama odlučila da proveđe nekoliko slobodnih trenutaka.

Analizirali smo 50 anonimnih upitnika koje su popunili lekari od 30-te do 55-te godine starosti i zaključili da je 60 posto njih svoje slobodno vreme koristilo za “dodatno” profesionalno angažovanje. Ostali su, kako rekoše, uspevali da delimično izbegnu ove aktivnosti. Nemogućnost potpunog odmora i adekvatno korišćenog slobodnog vremena ukazuje već na sindrom “izgaranja” na poslu (burnout). Prema Maslach (1996), sindrom izgaranja na poslu manifestuje se simptomima krajnje emocionalne iscrpljenosti, apatijom, cinizmom i depersonalizacijom, te izraženim osjećajem niske lične vrednosti. Rezultat toga je nedostatak lične motivacije za profesionalnu aktivnost, razvoj psihičkih smetnji, u prvom redu depresije te, generalno gledano, snižen kvalitet života.

2. Koje su najčešće stresne situacije u životu ljekara?

To je bez sumnje konflikt sa pacijentom (najčešće neopravданo zahtevnim), na drugom mestu je zbrinjavanje urgentnih stanja, kao i loša saradnja sa rukovodiocima i kolegama. Širenje dijagnostičkih i terapijskih mogućnosti zahteva trajnu edukaciju doktora, dostupnost informacija bolesnicima kroz razne vrste medija povećava njihove zahteve i očekivanja koja često nisu u skladu sa realnim mogućnostima; organizaciona struktura zdravstvene službe, propisi koji ne prate potrebe stanovnika, loša ekomska situacija... Sve to doprinosi stresnosti života lekara.

Interes za ovo istraživanje kod nas podstakla je činjenica da se sve više lekara obraća za psihijatrijsku pomoć. Kao instrument za istraživanje korišćena je skala za samoprocenu depresivnosti (ZUNG). Zanimljivost predstavlja odgo-

NEMAR ZA VLASTITO ZDRAVLJE

Većina lekara ne poseduje zdravstveni karton niti imaju svog porodičnog doktora.

Prilično je teško privoleti ih da kao ispitanici učestvuju u nekom istraživanju i zato je teško graditi pouzdanu statistiku o vrstama bolesti ove profesije

vor na tvrdnju “*lako donosim odluke*” iz ove skale, po kojoj je 55 posto ispitanika dalo odgovor “*retko*”, 16 posto “*ponekad*”, 27 posto “*uglavnom*”, dok nijedan nije dao odgovor “*najčešće*”. Situacija u kojoj je potrebno donositi brze i pravilne odluke za lekare je vrlo stresna.

Žene lekari, kako se čini, su naročito sklone depresiji, sa stopom većom nego kod žena drugih profesija i većom zastupljenosti nego kod muškaraca lekara. Hsu i Marshall (1987) objavili su da su žene lekari 1,5 puta sklonije lakšoj depresiji, dok su 8 puta više sklone ozbiljnijoj depresiji. Prema studiji koju objavljuje J. Firth-Cozens, 30 posto doktora medicine po završetku fakulteta i tokom prve godine staža pokazuju simptome koji ukazuju na kliničku depresiju, ali se ovaj procenat smanjuje tokom razvoja karijere, mada ostaje veći u odnosu na norme u ostaloj populaciji.

Suicidalne misli su prisutne kod 3,84 posto naših ispitanika što se poklapa sa podacima iz literature prema kojima žene lekari imaju čak 3 puta veću stopu suicidalnosti u odnosu na opštu žensku populaciju.

3. Nacionalni podaci, kao i podaci inostranih studija, govore o većoj ugroženosti žena ljekara. I pored toga zastupljenije su u ljekarskoj profesiji?!

Zbog specifične fiziologije ženski rod se naziva slabijim, ali to ne znači da je slabija ženska ambicioznost, samouverenost i odgovornost. Žene naše ere su školovane, napredne, ambiciozne od muškog roda. Nažalost pored svega navedenog, pritisnute tradicionalnim načinom života i lošom ekonomskom situacijom, bivaju žrtve sve većeg broja uloga koje im se nameću. Razmislite i sami, da li neko ima dovoljno kapaciteta da bude žena, supruga,

ŽRTVE MODERNOG DOBA

Žene naše ere su školovane, napredne, ambiciozniye od muškog roda. Nažalost, pored svega navedenog, pritisnute tradicionalnim načinom života i lošom ekonomskom situacijom, bivaju žrtve sve većeg broja uloga koje im se nameću.

majka, domaćica i visokoškolovani profesionalac (u našoj struci to podrazumeva i specijalizaciju), rukovodilac.

Konstatacija sa početka ove priče biva dijametalno različito konotirana. Žene su jači pol, jer stalno profesionalno usavršavanje ne umanjuje obaveze žene kod kuće, obaveze prema deci i porodici. Naročito se surovo na ženu odražavaju loši uslovi na poslu, noćni rad, teška ekonomski situacija.

4. Postoje li još neka oboljenja karakteristična za ljekare?

Rezultati brojnih istraživanja govore da je veoma česta pojava depresivne simptomatologije i anksioznosti. Najčešći je komorbiditet anksioznih, depresivnih poremećaja i zloupotrebe psihoaktivnih supstanci, naročito izražen kod mlađe populacije. Anksioznost kao stanje straha koje ugrožava, blokira, preplavljuje ličnost čoveka dovodeći ga u stanje napetosti usled stalnog naviranja mučnog osećanja bespomoćnosti, naglašenija je kod ispitanika ženskog pola. Tu su i psihosomatske bolesti u čijem nastanku i toku psihički faktor igra presudnu ulogu: hipertenzija, ulcus, diabetes...

5. Zašto oni koji pomažu drugima ne potraže na vrijeme i pomoć za sebe, ili još bolje, preveniraju nastanak bolesti?

Većina lekara ne poseduje zdravstveni karton niti imaju svog porodičnog doktora. Prilično je teško privoleti svoje kolege da kao ispitanici učestvuju u nekom istraživanju i zato je teško graditi pouzdanu statistiku o vrstama bolesti ove profesije. Mnogi koriste samolečenje propisujući sami sebi lekove. Neki konsultuju kolege za pojedina obolenja, ne poštujući pri tom preporuke da treba odležati bolest. Ima i onih koji negiraju vlastite tegobe. Zvuči ironično, ali lekarima je uskrácen efekat magije, koji se javlja kod svakog bolesnog pacijenta, kojem biva bolje čim pronađe lekara u kojeg ima poverenja.

Mislim da kolege zaboravljaju da doktor jeste drugome spasonosna i magična reč, a da doktor nije "neuništivi" mađioničar!

6. Vjeruju li pacijenti bolesnom doktoru?

Bolest realno i/ili simbolično ruši čovekovu predstavu o njegovoj snazi i moći, dugoživosti i nepovredivosti.

Lekari retko pričaju o svojim tegobama, što naročito impresionira pacijente, koji vole da imaju snažnog, zdravog lekara koji im uliva sigurnost u ozdravljenje. Nadam se da će naredni vremenski period doneti optimalnije uslove za rad doktora, a da će ženski pol (koleginice) biti naročito pošteđen mnogih dosadašnjih problema.

Željka Grabež Biuković

**Za zdravlje je bitno pokrenuti tijelo!
Sloboda pokreta, kretanje i sport dio su
našeg života i rituali od kojih ne želimo odustati!**

U svakodnevnom životu često nas uz nemiravaju bolovi u kičmi, zglobovima i mišićima, te strahujemo od različitih **povreda koštano-mišićnog aparata** (uganuća, iščašenja, kontuzije).

U svim ovim slučajevima pomaže **Fastum® Gel**, preparat njemačke kompanije Berlin-Chemie, koji uspješno koristi više od 100 miliona ljudi širom svijeta.

Aktivna komponenta **Fastum® Gel-a** je **jedinstvena** hidroalkoholna formulacija ketoprofena koja omogućava **brže i snažnije** prodiranje kroz kožu te **višu** koncentraciju lijeka na mjestu boli.

Fastum® Gel brzo i snažno smanjuje:

- bol i otok kod sportskih povreda,
- bol i otok kod reumatskih i upalnih bolesti.

Fastum® Gel se veoma brzo upija, ne ostavlja nikakve tragove na koži i odjeći i prijatnog je mirisa lavande.

**Fastum® Gel u svim apotekama bez ljekarskog recepta.
Fastum® Gel dio vaše kućne apoteke!**

**BERLIN-CHEMIE
MENARINI**

Za obavijesti o indikacijama, mjerama opreza i neželjenim efektima posavjetujete se sa ljekarom ili farmaceutom.

113. GODIŠNJA SKUPŠTINA NJEMAČKE SAVEZNE LJEKARSKE KOMORE U DREZDENU

NEDOSTATAK KADROVA JE VELIKI PROBLEM ZA ZDRAVSTVO NJEMAČKE

Glavni grad njemačke pokrajine Saksonije, Drezden, bio je od 10. do 14. maja 2010. godine domaćin godišnje Skupštine iz Njemačke savezne ljekarske komore. Skup koji nazivaju „Deutscher Ärztetag“ ima dugu tradiciju i sa izuzetkom nekih ratnih i poratnih godina održava se od 1873. godine. Ove godine sedamnaest njemačkih pokrajinskih komora je delegiralo 250 predstavnika koji su nekoliko dana raspravljadi, glasali i donijeli odluke vezane za probleme koji su prisutni među više od 420.000 njemačkih ljekara.

pacijenata koja se ponekada ne mogu ostvariti iz razlicitih, a najčešće finansijskih razloga. Specijalizacije i kontinuirana medicinska edukacija su takođe bili teme razgovora. Konstatovano je da je to vrlo značajan segment u profesiji ljekara, te da je te da je sve nedostatke u procesu realizacije potrebno identifikovati i otkloniti.

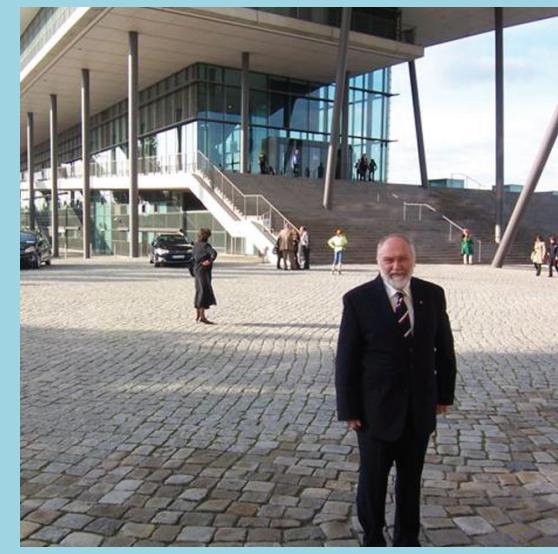
Njemačko zdravstvo je suočeno sa velikim problemom – nedostatkom kadrova. Trenutno nedostaje oko 10.000 doktora, a postoji procjena da će, ako se ništa ne preduzme do 2014. godine, u zdravstvenom sistemu SR Njemačke postojati manjak od oko 42.000 doktora. Nijemci ovom problemu prilaze veoma ozbiljno i da bi dobili kvalitetan kadar namjeravaju u saradnji sa pokrajinama otvoriti novih 1000 mesta na medicinskim fakultetima širom zemlje. Posebno zabrinjava činjenica objavljena u jednoj anketi da 40 posto apsolvenata medicine ne želi u dalnjem životu da se bavi medicinom, te da svega 10 posto apsolvenata želi da se bavi hirurškim disciplinama.

U samom radu Skupštine učestvovalo je 27 inostranih delegacija. Vrlo ljubazni domaćini su se potrudili da za članove inostranih delegacija organizuju veoma zanimljiv i sadržajan program rada i boravka. Odmah poslije svečanog otvaranja na prvoj radnoj sjednici sve delegacije i svaki pojedinac su bili predstavljeni. Usljedilo je mnogo kontakata između članova inostranih delegacija, druženja i dogovora za budućnost. Domaćini su bili naročito ponosni na prisustvo delegacije Sjeverne Koreje.

Na posebnom sastanku okupili su se predstavnici komora doktora medicine iz istočne i jugoistočne Evrope radi dogovora i zajedničkog utvrđivanja dnevnog reda za sastanak predstavnika doktorskih komora koji će se održati početkom oktobra ove godine u Skoplju.

UČEŠĆE KOMORE DOKTORA MEDICINE REPUBLIKE SRPSKE

Već nekoliko godina ovom skupu, na poziv Lje-karske komore Njemačke, prisustvuju i predstavnici Komore doktora medicine Republike Srpske. Ove godine našu Komoru predstavlja je prof. dr Nebojša Jovanić, predsednik Komisije za kontinuiranu medicinsku edukaciju.

ZDRAVLJE LJEKARA POD LUPOM

Pronašavši motiv u *Desetljeću zaštite zdravlja zdravstvenih radnika 2006-2015*, koji je proglašila Svjetska zdravstvena organizacija, Hrvatska liječnička komora je odlučila ispitati s kakvim se zdravstvenim neprilikama ljekari suočavaju pri obavljanju svog posla, te je poseban simpozijum posvetila temi "Zdravlje na radu i zdrav radni okoliš – ključ kvaliteta rada liječnika"

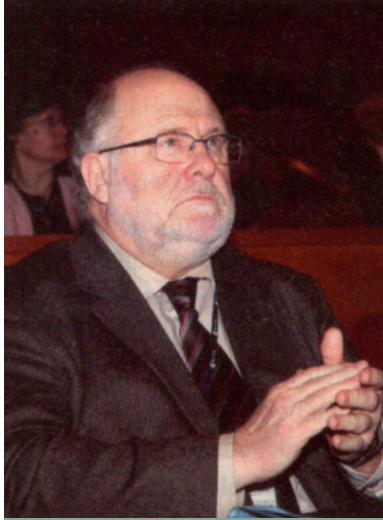
Rad na poboljšanju uslova i načina rada ljekara u cilju očuvanja njihovog zdravlja, a u svrhu osiguranja pomoći pacijentima i doprinosa zdravlju čitave populacije, bila je glavna tema simpozijuma koji je Hrvatska liječnička komora organizovala u Opatiji u martu ove godine.

Skupu su prisustvovali predstavnici ljekarskih komora i brojnih zdravstvenih institucija iz regionala, među njima i predsjednik Komore doktora medicine Republike Srbске, doc. dr Momčilo Biuković. Značajan doprinos organizaciji susreta koji je konačno na dnevni red stavio i zdravlje ljekara, dala su i dva referentna centra koja se

bave psihičkim i fizičkim zdravljem: Kolaborativni centar WHO za medicinu rada: Škola narodnog zdravlja "Andrija Štampar", te Klinika za psihijatriju Zdravstvenog veleučilišta: Referentni centar za poremećaje uzrokovane stresom KB Dubrava.

Otvaramoći skup predsjednik Hrvatske liječničke komore, prim. dr Hrvoje Minigo, istakao je da je za obavljanje liječničkog zvanja potrebno dugotrajno i temeljito obrazovanje te usavršavanje i učenje tokom cijelog radnog vijeka. Osim toga, ljekari su izloženi svakodnevnim naporima u komunikaciji sa pacijentima, zahtjevima novih tehnologija i zakonskim propisima koji često ne prate stvarne mogućnosti zdravstva. Do sada prikupljeni podaci govore o velikoj izloženosti liječnika stresu

LOŠI USLOVI RADA LJEKARA UGROŽAVAJU PRUŽANJE POMOĆI PACIJENTIMA

Ovom staleškom skupu obratio se i dr Claude Wetzel, predsjednik FEMS-a, Sindikalne organizacije ljekara Evropske unije koja okuplja 60 posto od dva miliona EU ljekara. Wetzel je istakao da su svugdje u svijetu pacijenti ugroženi lošim radnim uslovima ljekara: „*Ljekari nisu proizvođači automobila, a rade upravo u takvim uslovima ili im se oni pokušavaju nametnuti. Takvi uslovi utiču na njihovo zdravlje, a time i direktno na zdravlje pacijenata, što ugrožava njihova prava*“ - kaže Wetzel.

koji može izazvati različite psihičke i fizičke poremećaje i bolesti. Stoga je cilj ovog simpozijuma ukazati ne samo na poteškoće s kojima se svakodnevno suočavaju liječnici, već i predložiti konkretnе mjere zaštite njihovog zdravlja.

Rezultati projekta *Istraživanja uticaja stresa na zdravlje liječnika* kojeg vodi prof. dr Mirjana Grubišić Ilić iz KB Dubrava pokazuju porast stresom uzrokovanih poremećaja u ovoj profesiji. Kako je istakla: “Dominiraju psihički poremećaji, kao što su anksiozni i depresivni, uz povišen rizik od samoubojstava, zatim povećana konzumacija psihotaktivnih tvari. Više od polovine ispitanika ima hronične zdravstvene smetnje. Najčešće su izraženi poremećaji lokomotornog, kardiovaskularnog i probavnog sustava. Rezultati dosadašnjih istraživanja upućuju na to da bi u aktivnostima vezanim za prevenciju stresa neophodno bilo uključiti i redovne obavezne sistematske pregledе liječnika.”

“Svakodnevna aktivnost ljekara uključujući dijagnostičke postupke, liječenje

i pomoć oboljelim, što može imati za posljedicu ozljede te razvoj profesionalnih i drugih hroničnih bolesti – sve do karcinoma i oštećenja reproduktivnog zdravlja, jer su pri obavljanju svojih redovnih radnih obaveza izloženi djelovanju različitih mehaničkih, električnih, bioloških, fizikalnih, hemijskih, te statodinamičkih i psihofizičkih npora. Najčešće zabilježene opasnosti jesu ozljede šaka oštrim instrumentima, ubodi korišćenim iglama pri dijagnostičkim postupcima ili primjeni terapije, te opasnosti od udara električne struje i požara koje mogu uzrokovati različiti električni uređaji na radnim mjestima ljekara. Ozljede za posljedicu mogu imati zarazu HBV, HCV, HIV, TBC...” kaže prof. dr Jadranka Mustajbegović iz Škole narodnog zdravlja “Andrija Štampar”.

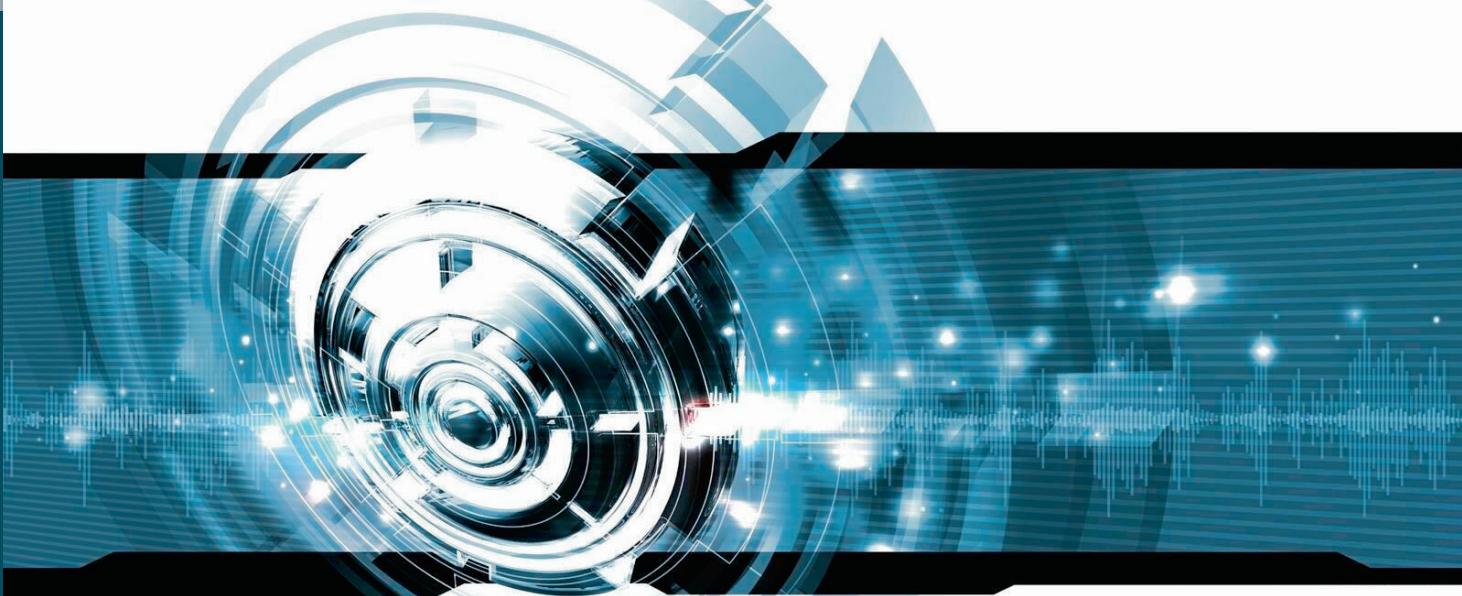
Nakon dvodnevne rasprave na ovu temu doneseni su i zaključci koji u osnovi nalažu temeljno praćenje zdravlja ljekara i izradu strategije preventivnih mjera kako bi im se zaštitilo fizičko i psihičko zdravlje.

USPOSTAVITI SARADNJU NA PODRUČJU ISTRAŽIVANJA

Predsjednik UEMS-Evropske umije medicinskih specijalista, dr Zlatko Fras, naglasio je potrebu opsežnih i uporednih istraživanja o uslovima rada i zdravlju ljekara na području regije. Ovoj inicijativi pridružio se i predsjednik Komore doktora medicine RS, dr Momčilo Biuković, izrazivši spremnost i potrebu da se i na području Republike Srbije, u skladu sa evropskim inicijativama, provedu istraživanja koja će doprinijeti utvrđivanju stanja i donošenju adekvatnih mjera unapređenja uslova rada i poboljšanja zaštite na radu doktora medicine.

Željka Grabež Biuković

NOVA SAZNANJA IZ OBLASTI KARDIOVASKULARNE EHOGRAFIJE

Banjaluka je još jednom pokazala da postaje jedan od regionalnih centara za kontinuiranu edukaciju u oblasti medicine i medicinske dijagnostike, što potvrđuje nedavno održana konferencija o kardiovaskularnoj ehografiji

Kompletну organizaciju ovog značajnog događaja preuzeila je kompanija Bawariamed d.o.o. uz podršku svjetski poznate italijanske kompanije za proizvodnju dijagnostičkih ultrazvučnih aparata Esaote, u koordinaciji sa italijanskim Udruženjem kardiovaskularne ehografije i Udruženjem kardiologa Republike Srpske. Konferencija je održana u prostorijama hotela *Kaldera* u Laktašima 28. i 29. maja 2010. godine. Direktor konferencije, profesor Giuseppe Gullace (bolnica Milano – Lecco, Italija), svjetski priznat ekspert iz oblasti kardiovaskularne dijagnostike, zajedno sa profesorom Aleksandrom M. Lazarevićem iz Banjaluke otvorili su

konferenciju i njavili niz stručnih predavanja iz oblasti savremene ultrazvučne dijagnostike srca i krvnih sudova. Predavanja iz oblasti kardiovaskularne ehografije su održali i članovi Naučnog vijeća konferencije, dr George-a Athanassopoulos - direktor Kardiološkog odjeljenja Onassis Kardiološkog centra u Pireju-Grčka, zatim Paolo Colonna sa klinike u Bariju, Scipione Carerj - profesor kardiologije na Univerzitetu u Mesini, te profesor Slobodan Dodić iz Instituta za kardiovaskularne bolesti iz Sremske Kamenice. Pored njih doprinos konferenciji svojim saznanjima iz ove oblasti prezentovali su dr Calim Coman iz Milana, dr Gianluca di Bella - Mesina, dr Tamara Kovačević Preradović – KC

Banjaluka, dr Biljana Radišić – Institut za kardiovaskularne bolesti Sremska Kamenica, dr Snežana Tadić – Novi Sad. Profesor Gullace se osvrnuo na same početke eholudiografije i njenu primjenu u prošlosti, te na najnovija dostignuća i savremene dijagnostičke metode. Borislav Petković, direktor kompanije Bawariamed d.o.o. i Roberto Girolamo, regionalni menadžer prodaje kompanije Esaote za Evropu, pojasnili su tehničke aspekte i tehnološke napretke hardverskih i softverskih rješenja na savremenim dijagnostičkim ultrazvučnim aparatima.

Tokom trajanja konferencije, pored teoretskih predavanja, praktično je demonstrirana primjena naprednih kardiovaskularnih aplikacija na ultrazvučnim aparatima Esaote. Posebnu pažnju učesnika konferencije privukla su predavanja o automatskom mjerjenju Intima-medijalnog kompleksa (QIMT) arterijske krutosti (QAS) zasnovana na RF procesiranju ultrazvučnog signala. Primjena QIMT i QAS u svakodnevnoj kliničkoj praksi omogućava rano otkrivanje patoloških promjena na krvnim sudovima koji su prvi simptomi za nastajanje kardiovaskularnih oboljenja (tlak, srčana insuficijencija, infarkt miokarda itd.).

Predavač Scipione Carerj – profesor kardiologije na Univerzitetu u Mesini obrazložio je osnovne teoretske aspekte i značaj QIMT i QAS analize.

Primjena XStrain analiziranja srčanih šupljina je takođe približena učesnicima kvalitetnim teoretskim predavanjima i uz praktičnu demonstraciju na UZ.

Xstrain analiziranje kontraktilnosti srčanih šupljina uz praktičnu primje-

nu na UZV aparatima demonstrirao je dr Gianluca di Bella – Messina, Italija. Ovaj napredni aplikativni kardiološki program omogućava detaljno analiziranje srčane funkcije u postprocesingu.

Pored navedenih softverskih inovacija, na konferenciji su prikazane i ultrazvučne sonde nove generacije – matrix tehnologije. Pored toga što je kvalitet slike na monitoru značajno poboljšan, prednost ovih sondi

je veoma mala težina i dimenzije. Dr Marija Bjelobrk iz Instituta za kardiovaskularne bolesti Sremska Kamenica praktično je demonstrirala korištenje QIMT i QAS aplikacija na UZV aparatima Esaote. Cilj konferencije bio je da se teoretski i praktično približe najnovija saznanja iz oblasti kardiovaskularne ehografije kardiolozima, internistima, vaskularnim i kardio hirurzima iz regiona.

P.B.

IZVRŠNI ODBOR KOMORE USVOJEN IZVJEŠTAJ O FINANSIJSKOM POSLOVANJU

Sjednica Izvršnog odbora Komore doktora medicine Republike Srpske održana je 21. maja 2010. godine. Na sjednici je razmatran i usvojen Izvještaj o poslovanju Komore za proteklu godinu, uz preporuku da se knjigovodstveni izvještaj ubuduće pravi detaljnije.

Na sjednici je bilo govora i o radu regionalnih kancelarija koje, uglavnom, funkcionišu dobro i omogućavaju lakšu komunikaciju i bolje informisanje članova Komore.

Predloženo je da u ime Komore prim.dr Slavko Dunjić posjeti kancelarije koje imaju određenih teškoća u radu kako bi se pronašla optimalna rješenja za njihovo funkcionisanje.

Donesena je odluka o formiranju dvije nove komisije: Komisije mladih doktora - do 30 godina starosti i Komisije penzionera. Na ovaj način bolje će se sagledati potrebe i

zahtjevi kolega koji, generacijski gledano, imaju specifične interese. Dodijeljena je i finansijska pomoć kolegicama dr Daliborki Tramošnjiki i dr Jeleni Firesku, zbog zdravstvenih i ličnih problema.

Svim komisijama Komore doktora medicine naloženo je da poslije održanih sastanaka Izvršnom odboru dostave izvještaje o radu. Posebna podrška pružena je Komisiji za rad sa državnim organima kako bi se pojačao uticaj Komore doktora medicine na izradu zakonskih akata koji regulišu uslove rada i položaj ljekara.

Na ovoj sjednici donesena je i odluka da dosadašnja Komisija za kontinuiranu medicinsku edukaciju preraste u Centar za kontinuiranu medicinsku edukaciju doktora medicine Republike Srpske.

D.M.

POSJETA ISTOČNOM SARAJEVU I FOČI

Na osnovu odluke Izvršnog odbora Komore doktora medicine od 21.05.2010. godine zadužen sam da obiđem regionalne zborove Komore doktora medicine u Istočnom Sarajevu (Kasindo) i Foči, što sam i učinio 1. i 2. juna 2010. godine.

Zajedno sa članom IO, prim. dr Milanom Pejićem, održao sam sastanak sa direktorom KC Istočno Sarajevo, dr Zubićem, kao i predsjednikom Regionalnog zbora, doc. dr Slavkom Ždralom, i obišao prostoriju u kojoj je sada smještena kancelarija, te konstatovao:

- sadašnja prostorija je neadekvatna za smještaj kancelarije doc. Slavka Ždrala, tjesna je i sa namještajem koji ne odgovara kancelariji namijenjenoj svim ljekarima regije;
- direktor KC Istočno Sarajevo predložio je jednu nezavršenu prostoriju, na ulazu u krug bolnice, gdje su potrebni određeni građevinski radovi (izgradnja

ulaznih vrata u prostoriju, postavljanje poda i spuštenog stropa, dovod vode), te predlažem da se nakon dobijenog predračuna troškova građevinskih radova pristupi uređenju i opremanju prostora.

Održao sam, 02.06.2010. godine, sastanak sa predsjednikom i zamjenikom predsjednika Regionalnog zbora Foča, te obišao prostor koji koriste za kancelariju i konstatovao:

- prostorija je adekvatna i lijepo namještena;
- predsjednik i zamjenik predsjednika su izuzetno zaинтересovani za rad.

Rukovodstvo Regionalnog zbora Foča izrazilo je želju da zajedno sa tehničkim sekretarom povremeno (1 – 2 puta godišnje) obiđe domove zdravlja i članove Komore regije kako bi se upoznalo sa uslovima u kojima žive i rade na terenu.

Prim. dr Slavko Dunjić

REGIONALNI ZBOROVI DOKTORA MEDICINE PREDLOŽILI KANDIDATE ZA NOVE KOMISIJE

KOMISIJA PENZIONERA	KOMISIJA MLADIH LJEKARA
Prijedor: Bijeljina: Istočno Sarajevo: Doboј: Trebinje: Foča: Zvornik: Banja Luka:	dr Radojka Elenkov prim. dr Dragomir Savić dr Miloš Đurković prim. dr Miloš Jeremić dr Danilo Milišić dr Slobodan Janković, prim. dr Nikola Laganin, prim. dr Radojka Tendžerić

PRVE LICENCE IZDATE OD 01.02. DO 17.06.2010. GODINE

1.	Nemanja Milićević, Trebinje	34.	Aleksandar Novaković, Banja Luka
2.	Nesiba Mahmutović, Doboј	35.	Mile Čeko, Banja Luka
3.	Tina Pušara Lojpur, Gacko	36.	Đorđe Dumanović, Banja Luka
4.	Nevena Miljković Mandić, Gacko	37.	Mirjana Radulović, Banja Luka
5.	Dragan Čičković, Trebinje	38.	Biljana Drljača, Doboј
6.	Milan Projević, Trebinje	39.	Snežana Pandurević, Istočno Sarajevo
7.	Risto Stevanović, Milići	40.	Ljiljana Salata, Trebinje
8.	Ljiljana Nešić, Banja Luka	41.	Ivana Pavković, Banja Luka
9.	Zorica Šipovac, Gacko	42.	Lela Sandić – Đzelebdžić, Banja Luka
10.	Samir Pandur, Zvornik	43.	Igor Stakić, Banja Luka
11.	Pavle Banović, Banja Luka	44.	Vaso Kovačević, Šekovići
12.	Dejan Mišić, Šekovići	45.	Milijana Babić, Čelinac
13.	Violeta Golijanin, Trnovo	46.	Ljubica Jovandić, Banja Luka
14.	Slađana Sladoje, Bijeljina	47.	Jelena Đurić, Trebinje
15.	Dijana Haseljić, Modriča	48.	Bojan Miholjčić, Banja Luka
16.	Branislav Perić, Zvornik	49.	Maja Šestić-Ugrinić, Bijeljina
17.	Monija Mičević, Bijeljina	50.	Majda Nazalević, Banja Luka
18.	Sanja Čolić, Rudo	51.	Nataša Majstorović, Banja Luka
19.	Bojana Krivokuća, Banja Luka	52.	Anita Đurđević-Švraka, Gradiška
20.	Ana Škuletić, Doboј	53.	Saša Milojević, Zvornik
21.	Tanja Šobot, Banja Luka	54.	Sanja Jenjić, Banja Luka
22.	Vesna Drljević, Zvornik	55.	Milkica Glogovac-Kosanović, Banja Luka
23.	Saša Borjan, Trebinje	56.	Mladen Miličević, Doboј
24.	Dijana Kostić, Banja Luka	57.	Milijana Stanojević, Prijedor
25.	Miloš Mitrić, Šipovo	58.	Milica Živanović, Bratunac
26.	Sanja Antunović, Banja Luka	59.	Biljana Golić, Banja Luka
27.	Karolina Stevanović, Banja Luka	60.	Aleksandra Karalić, Banja Luka
28.	Tatjana Šutilović, Banja Luka	61.	Sreten Nedeljković, Doboј
29.	Tanja Koprena, Banja Luka	62.	Dragutin Ilić, Banja Luka
30.	Ljubiša Simić, Bijeljina	63.	Branka Džepina, Banja Luka
31.	Dragan Popović, Banja Luka	64.	Jelena Đoković, Banja Luka
32.	Lana Todić, Doboј	65.	Milan Damjančević, Gacko
33.	Natalija Milovanović, Banja Luka	66.	Maja Pržulj, Foča

DR AMILA JOSIMOVIĆ, ROĐENA BEGIĆ

Nakon kratke i teške bolesti, dr Amila Josimović, rođena Begić, specijalista mikrobiolog i parazitolog Opštine bolnice "Sveti Vračevi" Bijeljina u penziji, preminula je na Vojnomedicinskoj akademiji u Beogradu 31. januara 2010. godine. Sahrana je obavljena u Tuzli, 04. februara 2010. godine.

Rodena je 08. maja 1937. godine u Gradačcu, nekadašnja opština Brčko. Gimnaziju je završila u Doboju. Studij medicine je završila u Beogradu.

Nakon završene specijalizacije, 1983. godine, radi kao specijalista mikrobiolog i parazitolog. Izražen smisao za uspješnu organizaciju poslova, kao i izuzetna komunikativnost, osobine su, između ostalih, zbog kojih je bila omiljena među kolegama i pacijentima.

PRIMARIJUS DR MARKO BJELOGRLIĆ, HIRURG

Roden je u Avtovcu 1928. godine. Kao mladić preživio je torture Drugog svjetskog rata i poslijeratnih kazamata u Mostaru. Kasno je počeo školovanje, ali ga je na najbrži mogući način završio u Mostaru (srednja škola), Sarajevu i Rijeci (Medicinski fakultet). Bio je u Gacku direktor zdravstvene stanice, jedini ljekar u opštini, na 80 km od prve bolnice. Raznovrsna patologija zaraznih bolesti, porodilište, djeca i razna druga opterećenja zahtijevali su cijelodnevni kontinuiran napor. Bio je pravi doktor *medicinae universae*.

Nakon specijalizacije u Beogradu 1966. godine radio je u Foči, a nakon nekoliko godina prelazi u Trebinje.

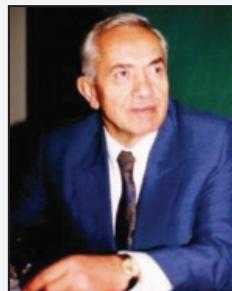
Bavio se digestivnom, urgentnom i traumatološkom hirurgijom i među prvima u ovim krajevima počeo da primjenjuje moderne AO metode u liječenju preloma kostiju. Objavio je nekoliko radova iz abdominalne hirurgije, bio organizator više sastanaka Hirurške sekcije BiH i Jugoslovenskog udruženja ortopeda i traumatologa. Preminuo je 21.02.2010. godine.

DR VLADO PERKOVIC

Lekar Doma zdravlja Bijeljina u penziji. Posle duge i teške bolesti preminuo je 16.03.2010. godine. Rođen je 1936. godine u Slatini, Šamac. Osnovnu školu i Gimnaziju završio je u Bijeljini. Medicinski fakultet završio u Beogradu.

Službovao u Domu zdravlja u Bijeljini do odlaska u penziju. Svoje radne obaveze obavljao je savesno, predano i verno. Bio je omiljen među kolegama i pacijentima. Bio je oženjen, ima kćerku i unuka.

PROF. DR SC. MED. MILOVAN MILANOVIĆ

Roden je 1934. godine u Mravici kod Prnjavora. Nakon završetka Medicinskog fakulteta u Beogradu, radi u Prnjavoru, a po završetku specijalizacije iz interne medicine zapošljava se u Banjaluci na Internom odjeljenju, gdje ostaje do penzionisanja 2001. godine. Bio je dugogodišnji načelnik Interne klinike na kojoj je osnovao Reumatološko odjeljenje, šef Katedre za Internu medicinu na Medicinskom fakultetu u Banjaluci i prvi direktor Kliničko-bolničkog centra.

Autor je brojnih naučnih i stručnih radova, monografija: Asimptomatska ishemična bolest srca i Bronhijalna astma odraslih, te koautor knjige Kardiologija Katedre za interdisciplinarnе studije Medicinskog fakulteta u Beogradu.

Bio je podpredsjednik Narodne Skupštine Republike Srpske od 1991. do 1996. godine.

Otar dvoje djece: sina Nebojše i kćerke Žakline i djed petoro unučadi.

Preminuo u Banjoj Luci 14.3.2010. god.

Na osnovu člana 5. Zakona o zdravstvenim komorama Republike Srpske (Službeni glasnik RS broj 35/03) i člana 13, 26, i 42. Statuta Komore doktora medicine Republike Srpske, Skupština Komore doktora medicine Republike Srpske na sjednici održanoj 06. 06. 2003. godine donosi,

KODEKS MEDICINSKE ETIKE I DEONTOLOGIJE

1. Osnovna načela

- 1) Časna dužnost ljekara je svoje životno usmjerenje i svoju struku posvetiti zdravlju čovjeka.
- 2) U tom smislu on će poštovati ljudski život od njegovog početka do smrti, predstavljati zdravlje, sprječavati i liječiti bolest te poštovati ljudsko tijelo i ličnost i nakon smrti.
- 3) Ljekarsku pomoć pružaće jednako svima bez obzira na dob, pol, rasu, naciju, vjersko ili političko uvjerenje, društveni položaj, poštujući pri tom ljudska prava i dostojanstvo osoba.
- 4) Svim svojim sposobnostima čuvaće plemenitu tradiciju ljekarske profesije, održavajući visoke standarde stručnog rada i etičkog ponašanja prema bolesniku i njegovoj porodici, te zdravim osobama.
- 5) U svom radu čuvaće ugled i dostojanstvo ljekarske profesije i časno se odnositi prema kolegama.
- 6) Svoje znanje i umijeće uvijek će odgovorno primjenjivati u skladu s načelima ovog Kodeksa.
- 7) Genetski testovi i prepravke gena dozvoljene su isključivo u zdravstvene svrhe.

2. Dužnost prema bolesniku

- 1) Ljekar će smatrati dobrobit bolesnika svojom prvom i osnovnom brigom.
- 2) Svoj posao obavljaće stručno i etički bespriječorno, ne iskoristavajući bolesnika emotivno, tjelesno, kao ni materijalno.
Osim redovne nadoknade za ljekarski rad, u obliku plate ili honorara i zadovoljstva da je pomogao bolesniku, sticanje materijalne i druge koristi od njegovog ljekarskog rada nije u skladu s ovim Kodeksom.

- 3) Poštovaće pravo duševno sposobnog i svjesnog bolesnika da dobro obaviješten slobodno prihvati ili odbije pojedinog ljekara, odnosno preporučenu ljekarsku pomoć. Kad bolesnik nije sposoban o tom odlučivati, o tome odlučuje njegov zastupnik, a ako zastupnik nije prisutan, ljekar će, ako s odlukom ne može pričekati, primijeniti po svom znanju najbolji način liječenja.
Pregled i pružanje pomoći djeci i maloljetnim osobama, ljekar će izvršiti uz saglasnost roditelja ili usvojitelja, odnosno starijih najbližih punoljetnih članova porodice, osim u hitnim slučajevima. On će primijeniti najprikladniji postupak, a otkloniti zahtjeve laika koji bi mogli ugroziti zdravlje ili život maloljetne osobe.
Pri sumnji na zloupotrebu ili zlostavljanje djece, ljekar je dužan upozoriti nadležna tijela, obazrijući čuvajući privatnost i interes djeteta, odnosno maloljetne osobe.
Ljekar će predlagati i provoditi samo one dijagnostičke postupke koji su nužni za pouzdanu dijagnozu, te samo ono liječenje koje je u skladu s provjerenim standardima savremene medicinske nauke.
- 4) U svom postupku s bolesnikom ljekar će postupati ekonomično, u skladu sa racionalnom medicinskom praksom: nepotrebne pregledi i liječenje neće provoditi, bez obzira ko snosi troškove liječenja za bolesnika.
Ljekar će na prikidan način obavijestiti bolesnika o dijagnostičkim postupcima i pretragama, njihovim rizicima i opasnostima te rezultatima, kao i svim mogućnostima liječenja i njihovim izgledima na uspjeh, te mu primjereni pružiti
- 5)
- 6)
- 7)

- potrebna obavještenja da bi bolesnik mogao donijeti ispravne odluke o dijagnostičkom postupku i predloženom liječenju. U slučaju malioljetnih osoba ili onih koji ne mogu donositi odluke o sebi, ljekar će se obratiti bolesnikovim roditeljima ili pravnim zastupnicima, odnosno, ako to nije moguće, odgovornost će podijeliti savjetujući se s drugim ljekarima.
- 8) Obaveza je ljekara da pokaže razumijevanje za zabrinutost bolesnikove porodice, da ih o bolesnikovom stanju ispravno obavještava, te da s njima saraduje u bolesnikovu korist.
- 9) Bolesnik ima pravo saznati istinu, a i upoznati cjelokupnu medicinsku dokumentaciju o svojoj bolesti. Izuzetno od ovog pravila, ako ljekar ocjeni da će time bolesnik doći u težu zdravstvenu situaciju, nije dužan bolesniku reći istinu niti mu pokazati medicinsku dokumentaciju.
Isto tako uvažiće se želja bolesnika da ne bude obaviješten o svojoj bolesti.
- 10) Za vrijeme svoje odsutnosti ljekar je dužan pobrinuti se za stalnu medicinsku njegu svojih bolesnika.
- 11) Ako potrebe liječenja bolesnika prelaze ljekarove mogućnosti, znanje ili vještine, on će se pobrinuti da bolesnika preda na liječenje drugom ljekaru, koji takve uslove može ostvariti. Ako sam bolesnik isto zatraži, predaće ga na liječenje drugom ljekaru. Ukoliko ljekar procijeni da su mu u brizi za bolesnika potrebni stručni savjeti drugih ljekara, predložiće sazivanje ljekarskog konzilijuma.
- 12) Ako se bolesnik, koji je dobro upoznat sa svojim stanjem, a sposoban je da samostalno odlučuje, ne ponaša u skladu s potrebama liječenja i prevencije bolesti, ljekaru je izuzetno dopušteno takvoj osobi odbiti dalje liječenje, pod uslovom da ga prethodno uputi na drugog ljekara ili zdravstvenu ustanovu.
Na isti način ljekar može postupiti prema bolesniku koji se svjesno ponaša nedolično, uvredljivo ili prijeteći, osim ako u ovakvim slučajevima samom bolesniku prijeti opasnost za život. U tom slučaju ljekar je dužan da mu ukaže pomoc.
- 13) Sve ono što je ljekar obavljajući svoju dužnost saznao smatra se ljekarskom tajnom. Ljekar ju je dužan čuvati i pred bolesnikovom porodicom, ako to bolesnik želi, a i nakon njegove smrti, osim kada bi čuvanje ljekarske tajne ugrozilo život i zdravlje drugih ljudi.
Čuvanje ljekarske tajne proteže se i na informacione sisteme u kojima se čuvaju podaci.
- 14) Ljekar se ne smije upuštati u lične ili porodične probleme bolesnika, niti pokušavati uticati na njega izvan onoga što zahtijeva njegovo liječenje.
- ### 3. Planiranje porodice i kontrola reprodukcije
- 1) Obaveza je ljekara da prihvaćene savremene postupke antenatalnog i postnatalnog liječenja primjenjuje da bi pomogao rađanje, rast i razvoj zdravog djeteta.
- 2) U planiranju porodice, ljekar će preporučivati prvo odgojne i prirodne metode, a zatim one metode planiranja porodice koje su u skladu s medicinskim saznanjima i moralnim načelima žene i muškarca. Ljekarova je dužnost upoznati ženu i muškarca s načinom djelovanja i štetnosti pojedinih kontraceptivnih sredstava, odnosno postupaka.
U okviru liječenja neplodnosti ljekar mora znati da primjena metoda asistirane reprodukcije, uključujući i vantjelesnu oplodnju, pretpostavlja razumijevanje suštine takvog postupka i osoba koje im se podvrgavaju. Dužnost ljekara je poznavati etičko vrednovanje pojedinih metoda prema prihvaćenim savremenim stajalištima.
- 3) Nije dozvoljeno korištenje postupaka medicinski pomognute reprodukcije radi odabiranja pola, osim za izbjegavanje ozbiljne naslijedne bolesti vezane za pol.
- 4)

4. Umirući bolesnik

- 1) Ublažavanje patnje i bola jedan je od osnovnih zadataka ljekara. To je posebno važno u liječenju umirućeg bolesnika, kada će ljekar bolesniku uz lijekove nastojati pružiti i svu duševnu pomoć, poštujući bolesnikovo uvjerenje i želje. Istovremeno će ljekar upoznati i bolesnikovu porodicu o njegovom stanju i nastojati postići njihovu saradnju na ublažavanju bolesnikovih tegoba.
- 2) Namjerno skraćivanje života u suprotnosti je s medicinskom etikom. Želju dobro informisanog bolesnika, koji boluje od neizlječive bolesti, jasno izraženu pri punoj svijesti u pogledu umjetnog produživanja njegovog života, treba poštovati. Ako bolesnik nije pri svijesti, ljekar će postupiti prema svom najboljem znanju i savjeti, a u skladu s načelima navedenim u ovom članu.
- 3) Nastavljanje intenzivnog liječenja bolesnika u ireverzibilnom terminalnom stanju nije samo medicinski neutemeljeno, nego isključuje pravo umirućeg bolesnika na dostojanstvenu smrt.

5. Presađivanje tkiva i organa

- 1) U slučaju moždane smrti, utvrđene na stručno prihvaci način, ljekar smije u okviru pozitivnih propisa održavati život organa, dijelove tijela ili tkiva koji se mogu iskoristiti radi liječenja drugih bolesnika. O namjeri da s mrtvog tijela presadi dijelove tijela, organa ili tkiva, ljekar će obavijestiti najbližeg člana porodice.
- 2) Ljekar koji učestvuje, ili bi mogao učestvovati u postupku presađivanja, ne može učestvovati u donošenju odluke o moždanoj smrti davaoca, zbog mogućeg sukoba interesa.
- 3) Ako ljekar učestvuje u presađivanju tkiva ili organa sa živog davaoca, dužan ga je savjesno upoznati o prirodi zahvata i njegovim mogućim posljedicama.

6. Biomedicinska istraživanja

- 1) Tokom naučnog istraživanja ljekar je dužan da se pridržava propisa Helsinške deklaracije i njениh revizija.

- 2) Osnovna je svrha istraživanja na ljudima unapređenje profilaktičkih, dijagnostičkih i terapijskih postupaka te razjašnjavanje uzroka i nastanka bolesti. U njima dobrobit pojedinca ima prednost pred interesima nauke i društva. Dužnost je ljekara da u medicinskim istraživanjima štiti život, zdravlje, privatnost i dostojanstvo ispitanika.
- 3) Ljekar koji istražuje područje biomedicine mora biti stručno obrazovan i sposobljen. On će plan istraživanja predočiti na ocjenu ovlaštenoj ustanovi, u pogledu naučno-obrazovne opravdanosti i etičke prihvatljivosti. U tom prijedlogu moraju biti jasno ocijenjene moguće opasnosti i teškoće u poređenju s očekivanom dobrobiti za pojedinca i koristi za društvo.
- 4) Koristi, rizici, teškoće i uspješnost nove metode treba usporediti s najboljim postojećim profilaktičkim, dijagnostičkim i terapijskim metodama. To ne isključuje primjenu placeba ili neliječenja, ako takvih metoda nema.
- 5) U određenim istraživanjima treba procijeniti i moguću štetu za prirodnu sredinu, a tamo gdje su uključene pokusne životinje primijeniti načelo najmanje patnje.
- 6) Ljekar koji vodi istraživanje detaljno će upoznati osobe koje budu obuhvaćene istraživačkim projektom sa smisлом rada, očekivanom koristi i mogućom opasnošću, te će nakon toga pribaviti njihov pismeni pristanak. Ako zbog maloljetnosti, lišene poslovne sposobnosti ili stanja ispitanikove svijesti to nije moguće, pristanak će se zatražiti od njegovog zakonskog zastupnika.
- 7) Ako ispitanik tokom istraživanja postane sposoban za samostalno odlučivanje, istraživač mora za nastavak istraživanja dobiti njegov pismeni pristanak. Ispitanik može, bez posljedica za njega lično, u svako doba odustati od daljnog učestvovanja u istraživanju.
- Istraživač će posebno paziti na okolnosti u kojima ispitanik, zbog bilo kakve zavisnosti o istraživaču, teško može odbiti pristanak.

- 9) Istraživanje novih profilaktičkih, dijagnostičkih i terapijskih postupaka mogu provoditi samo nezavisni istraživači u okvirima odobrenog plana kliničkog istraživanja. Usvajanje, primjene i širenje naučno neprovjerjenih postupaka, te davanje lažne nade bolesniku i njegovoј porodici, povreda su medicinske etike.
- 10) O postignutim rezultatima ljekar-istraživač obavijestiće, prema pravilima naučnog izvještavanja, naučne, obrazovne i stručne krugove na medicinskim javnim sastancima i u medicinskim časopisima, a širu javnost tek nakon što je o njima utvrđeno stručno mišljenje.

7. Ljudski geni

- 1) Zabranjen je svaki oblik diskriminacije neke osobe na temelju njenog genskog nasljeđa.
- 2) Testovi koji predskazuju nasljedne bolesti,bilo da služe za prepoznavanje nosioca gena odgovornog za bolest,bilo za otkrivanje nasljedne predispozicije odnosno prijemčivosti za bolesti, mogu se izvoditi jedino u zdravstvene svrhe, ili kao dio naučnog istraživanja u zdravstvene svrhe i to nakon nepristrasnog genetskog savjetovanja.
- 3) Zahvati usmjereni na prepravljanje ljudskog gena mogu se izvoditi samo u preventivne, dijagnostičke i terapijske svrhe uz uslov da se te prepravke ne prenose na potomstvo.
- 4) Stvaranje genski identičnih osoba suprotno je etici i poštovanju ljudskog dostoianstva. Zabranjen je svaki postupak namijenjen stvaranju ljudskog bića genski identičnog s istim genetskim sistemom drugog ljudskog bića, bilo živog ili umrlog.

8. Odnos prema osobama s ograničenom slobodom

- 1) Ljekar koji radi u ustanovama zatvorenog tipa posebno će čuvati prava bolesnika u tjelesnom i duševnom pogledu i paziti na njegovo lično

dostoianstvo. Prisilno liječenje i hranjenje dopušteno je samo u slučajevima kada bolesnik nije sposoban da o tome svjesno odlučuje. Ako duševno zdrava i punoljetna osoba odbija hrana, ljekar to mora poštovati. Ljekar nikad neće učestvovati u nasilju prema čovjeku.

9. Odnosi prema drugim ljekarima, struci i Komori

- 1) Častan ljekar odnosiće se prema drugim ljekarima onako kako bi on želio da se odnose prema njemu.
- 2) Svojim učiteljima iskazivaće poštovanje i zahvalnost za znanje, vještine i odgoj koji je od njih primio.
- 3) Ako drugi ljekar zatraži od njega stručni savjet i/ili pomoć, bilo direktno ili preko informacionih sistema, pružiće mu je nesebično i prema svom najboljem znanju i u korist bolesnika.
- 4) Obaveza je ljekara koji upućuje bolesnika drugom ljekaru da ga obavijesti o pojedinostima koje bi mogle na bilo koji način naškoditi, odnosno ugroziti zdravlje ili život ljekara.
- 5) U slučaju da ljekar sazna o neodgovarajućem postupku kolege u etičkom, moralnom ili medicinskom pogledu, o tome neće raspravljati s bolesnikom, s njegovom porodicom ili drugim kolegama. Takav postupak neće objaviti u sredstvima javnog informisanja, već će svoja saznanja uputiti Komori doktora medicine Republike Srpske i njenim tijelima.
- 6) Saradnike ili drugo osoblje ljekar će upozoravati na učinjene propuste tako da neće povrijediti njihovo ljudsko dostoianstvo, ali nikad pred bolesnikom ili njegovom porodicom.
- 7) Ljekar može preuzeti liječenje nad bolesnikom drugog ljekara samo na zahtjev određenog ljekara ili bolesnika.
- 8) Stalno obrazovanje i praćenje napretka u struci dužnost je i dug prema bolesnicima da bi uvijek

- mogao pružiti vrhunsku zdravstvenu zaštitu. S tim u vezi pratiće stručne rezultate svog rada odgovarajućom dokumentacijom.
- 9) Čuvaće svoj stručni ugled i nezavisnost, ne pristajući da mu se ime ističe i povezuje s trgovackim aktivnostima radi sticanja lične koristi. Izbjegavaće sticanje i širenje ugleda neodmjerenim samoisticanjem i netačnim samooglašavanjem u sredstvima javnog informisanja.
  - 10) Neće sarađivati s pojedincima, ustanovama ili društвima koji zloupotrebljavaju povjerenje javnosti zastupajući neprovjerene supstance i postupke namijenjene liječenju, čuvanju i relamiranju zdravlja.
  - 11) Komoru doktora medicine Republike Srpske smatraće svojom stručnom maticom, čuvajući i predstavljajući njen ugled, i u struci i u široj javnosti.
  - 2) Povrede Kodeksa i njihove sankcije utvrдиće se Pravilnikom o disciplinskoj odgovornosti članova Komore doktora medicine Republike Srpske.
  - 3) Član Komore doktora medicine Republike Srpske ima pravo i dužnost da o svakom kršenju odredaba Kodeksa obavijesti Nadzorni odbor, Sud časti ili Komisiju za etiku i deontologiju.
  - 4) Članovi su dužni odbiti svaku stručnu aktivnost koja je u suprotnosti s načelima iznesenim u Kodeksu, a Komora doktora medicine Republike Srpske dužna je u tome pomoći svojim ugledom i pravnim sredstvima, ako to bude potrebno.
  - 5) Ako se sazna da je ljekar izvršio krivično djelo, te ga osudi redovni sud, Komisija za medicinsku etiku i deontologiju procijeniće potrebu pokretanja postupka pred Sudom časti.
  - 6) Ovaj Kodeks stupa na snagu osmog dana nakon objavlјivanja na oglasnoj tabli Komore doktora medicine Republike Srpske.

10. Završne odredbe

- 1) Poštovanje odredaba ovog Kodeksa obavezno je za sve doktore medicine.

Broj: 07/2003

Datum: 06. 06. 2003. godine.

**Predsjednik
Komore doktora medicine
Republike Srpske**
Doc. dr Aleksandar M. Lazarević

Za život možemo da učinimo više

Vitopril H

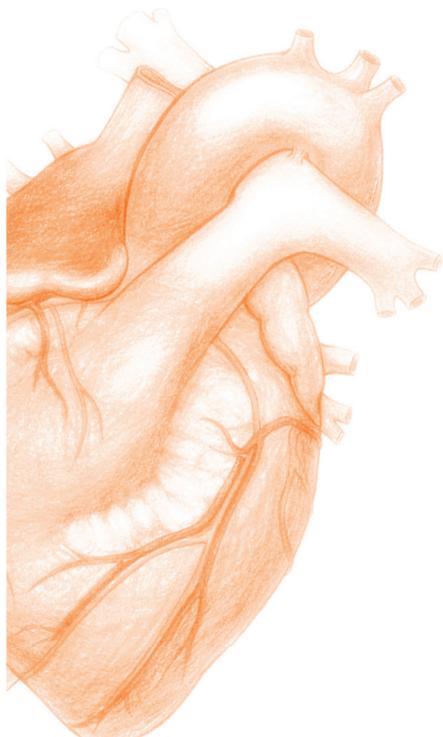
lizinopril, hidrochlorotiazid

10 mg + 12, 5mg

30 tableta

20 mg + 12, 5 mg

30 tableta

- sinergističko djelovanje 2 lijeka
- bolja i stabilnija kontrola krvnog pritiska
- manje neželjenih dejstava
- bolja podnošljivost
- bolja saradnja pacijenta

 ZdravaLogica

Život, čak i uz bolesti srca može da bude kvalitetan i ispunjen. Preduslov za to je da promijenite životne navike, ritam života, prihvate savjete Vašeg ljekara, pridržavate se terapije, ali i da upoznate ritam svog organizma, pratite sve promjene i na vrijeme prepoznote znakove upozorenja koje Vam tijelo šalje.

 Hemofarm cardioLogica

World Health Organization

WHO – SVJETSKI DAN ZDRAVLJA – 7. APRIL

URBANIZACIJA I ZDRAVLJE

Obilježavanje Svjetskog dana zdravlja ove godine bilo je u znaku promovisanja aktivnosti usmjerenih na zdravstvene rizike koji su posljedica urbanizacije, kao što su: zagadenje zraka, vode, povećan otpad; faktori koji doprinose nastajanju

hroničnih masovnih nezaraznih oboljenja kao što su fizička neaktivnost, nezdrava ishrana, upotreba duvana i zloupotreba alkohola i droga; povećana izloženost zaraznim bolestima (HIV/AIDS, TBC, epidemijiski grip); nasilje, povrede i saobraćajne nesreće.

Ovom prilikom podsjetimo se aktivnosti Svjetske zdravstvene organizacije (SZO) koja od svog osnivanja do danas afirmiše saradnju svih država svijeta na suzbijanju globalnih opasnosti po zdravlje stanovništva.

NASTANAK SVJETSKE ZDRAVSTVENE ORGANIZACIJE

Daleko prije nastanka SZO zabilježena je, pri pokušaju suzbijanja zaraznih bolesti, saradnja među državama. Tako je 1838. godine formiran u Carigradu Međunarodni zdravstveni savjet sa zadatkom da uskladi pograničnu zaštitu od kuge i kolere.

Prva međunarodna zdravstvena konferencija u Parizu na temu: „Suzbijanje zaraznih bolesti“, kada je prihvaćena međunarodna konvencija o karantinu, održana je 1851. godine. U istom gradu je 1907. godine osnovan „Međunarodni ured za javnu higijenu“ sa odjeljenjem za registrovanje zaraznih bolesti i brzo pružanje informacija o njihovoj pojavi i širenju. U njegovom sastavu je bio i Odbor za reviziju sanitarnih konvencija i za organizovanje međunarodnih zdravstvenih konferencijskih sastanaka.

Zdravstvena organizacija Lige naroda osnovana je 1921. godine. Pred sve zemlje svijeta se postavlja problematika preventivne i socijalne medicine, propagiraju se nove ideje o ulozi ljekara, o racionalnom načinu ishrane, suzbijanju akutnih i hroničnih masovnih oboljenja, borba protiv droge ...

Poslije II svjetskog rata, na Prvoj konferenciji UN-a, 1945. godine u San Francisku prihvaćen je prijedlog o osnivanju SZO. U Njujorku je 19. juna 1946. godine usvojen Statut buduće organizacije. **Ovaj Statut ratifikovalo je 26 zemalja 7. aprila 1948. godine i taj dan se obilježava kao „Dan osnivanja SZO“ i „Svjetski dan zdravlja“.**

Prva Skupština SZO održana je 24. juna 1948. godine u Ženevi i predsedjedavao joj je dr Andrija Štampar. Aktivan rad SZO počinje 1. septembra 1948. godine.

ORGANIZACIJA I AKTIVNOSTI

Svjetska zdravstvena organizacija, sa sjedištem u Ženevi, sada ima 200 zemalja članica sa jednakim pravima i obavezama, bez obzira na budžetski doprinos. Skupština, kao najviše rukovodno tijelo zasjeda jednom godišnje. Ostala rukovodna tijela su: Izvršni odbor koji broji 30 članova i Stručna služba organizacije - na čelu sa Sekretarijatom i generalnim direktorom.

SZO ima oko 5000 zaposlenih, uglavnom stručnjaka. Osnovni princip rada je decentralizacija, pa tako postoji 6 regionalnih komiteta za: Afriku, Ameriku, Istočni Mediteran, Evropu, Jugoistočnu Aziju i Zapadni Pacifik.

U okviru SZO postoji posebna međunarodna organizacija za istraživanje raka.

Ustav SZO definiše način rada i koordinacije međunarodne saradnje u oblasti zdravlja. Najvažnija definicija iz tog dokumenta je: definicija zdravlja kao *Stanje kompletног fizičkog, psihиčkog i socijalnog blagostanjа, a ne samo odsustvo bolesti i onesposobljenosti*.

Osnovne aktivnosti SZO:

1. Formulisanje globalne zdravstvene politike i postavljanje opšthih standarda za zdravlje (težnja da se smanje razlike u nivou zdr. zaštite naroda i između pojedinih država);
2. Međudržavna saradnja (razmjena iskustava, informacija i tehnologija u unapređivanju zdravstvenih metoda);
3. Pomoć zemljama članicama u razvijanju i jačanju nacionalnih zdravstvenih službi. Ovo se posebno odnosi na:
  - razvijanje informacionih sistema u oblasti zdravstvene zaštite

- razvoj epidemioloških i statističkih službi
- međunarodna standardizacija za hranu, biloške i farmaceutske preparate
- rad na eradicaciji endemskih i epidemijskih bolesti (npr. eradicacija poliomijelitisa do 2000. god.)
- stalne aktivnosti u borbi protiv starih (TBC) i novih zaraznih bolesti (Ebola, HIV/AIDS donijet globalni program 1987)
- sprečavanje nastajanja povreda i drugih vidova invalidnosti
- opšta težnja ka unapređivanju uslova stanovanja, rada, učenja, načina ishrane sa aspekta zdravlja pojedinaca.
- značajna je preventivna i prioritetna zdr. zaštita (ciljanim projektima) vulnerabilnih populacionih grupa u borbi protiv masovnih hroničnih nezaraznih bolesti (hronične CVS, maligne i hronične respiratorne bolesti)
- globalne aktivnosti na zaštiti životne sredine (otpad čvrsti i tečni radioaktivni otpad, ionizujuća i elektromagnetska zračenja, fenomen staklene bašte, razne vrste toksina, zagađenje bukom, svjetlošću, ambrozija)

U Alma Ati je, 1979. godine, donesena Deklaracija o primarnoj zdravstvenoj zaštiti.

Strategija pod nazivom *Zdravlje za sve do 2000.* formulisana je 1981. godine i bazira se na primarnoj zdravstvenoj zaštiti, uz aktivno učešće i odgovornost svakog pojedinca, socijalne grupe, ali i društva u cjelini.

Pripremio dr Nedžad Havić

PREDAVANJA BODOVANA OD STRANE KOMISIJE ZA KONTINUIRANU MEDICINSKU EDUKACIJU

Tema	Vrijeme održavanja	Mjesto održavanja	Broj bodova
Društvo doktora medicine Republike Srpske Udruženje anesteziologa i reanimatologa RS Klinika za anesteziju i reanimaciju, Klinički centar Banja Luka RADIONICA - TIVA (Totalna intravenska anestezija) - Prednosti remifentanilom bazirane anestezije Doc. dr Mirsada Prašo, UKC Tuzla - Primjena remifentanila u različitim hirurškim disciplinama Prim. mr sc. Darko Golić, KC Banja Luka, Klinika za anesteziju i reanimaciju - Remifentanil u jedinicama intenzivnog liječenja Dr Dragan Milošević, KC Banja Luka, Klinika za anesteziju i reanimaciju - Primjena i doziranje remifentanila u praksi Dr Dragan Milošević, KC Banja Luka, Klinika za anesteziju i reanimaciju	17. i 18. 02. 2010.	Banja Luka	3
Klinički centar Istočno Sarajevo, Klinike i bolničke službe u Foči - Psihogena bol Prim. dr Senadin Ljubović, Klinički centar Univerziteta u Sarajevu Dr Sandra Salamdić, Klinike i bolničke službe u Foči	18.02. 2010.	Foča	3
Udruženje ljekara porodične medicine RS - Prevencija infarkta mozga i Parkinsonova bolest Doc. dr Duško Račić, Klinički centar Banja Luka Doc. dr Zoran Vujković, Klinički centar Banja Luka	24.02. 2010.	Prijedor	3
Društvo doktora medicine Republike Srpske Klinički centar Banja Luka MINI-SIMPOZIJUM: Akutni kašalj - mehanizmi nastanka i mogućnosti liječenja - Patofiziologija akutnog kašlja Prof. dr Mirko Stanetić, Klinički centar Banja Luka, Banja Luka - Preporuke za liječenje akutnog kašlja Prof. dr Vesna Bošnjak-Petrović, Institut za plućne bolesti i tuberkulozu KCS, Beograd - Komplementarni pristup tretmanu akutnog kašlja Dr Milan Matković, Pharmanova d.o.o., Beograd	25.02. 2010.	Banja Luka	2

Ministarstvo zdravlja i socijalne zaštite RS - Tretman pandemijske - avijarne influence u primarnoj zdravstvenoj zaštiti, dijagnostika, terapija, referalna praksa prema bolnici i zaštitne mjere Prof. dr Ilija Kuzman	01-02.03. 2010.	Banja Luka	3
Društvo doktora medicine Republike Srpske Podružnica Dobojski - Značaj ranog otkrivanja bolesti bubrega Prof. dr Ljubica Đukanović, Medicinski fakultet Univerziteta u Beogradu, Beograd - Pozitron emisiona tomografija Doc. dr Siniša Ristić, Medicinski fakultet Foča, Foča	02.03. 2010.	Doboj	3
Udruženje kardiologa RS - Implementacija preporuka za dijagnostiku i tretman akutnog infarkta miokarda u domovima zdravlja Prof. dr Aleksandar Lazarević, prim. dr Milenko Krneta, doc. dr Marko Šobot, doc. dr Duško Vulić	08.03. 2010.	Trebinje	6
Udruženje kardiologa RS - Implementacija preporuka za dijagnostiku i tretman akutnog infarkta miokarda u domovima zdravlja Prof. dr Aleksandar Lazarević, prim. dr Milenko Krneta, doc. dr Marko Šobot, doc. dr Duško Vulić	09.03. 2010.	Bileća	6
Udruženje oftalmologa RS - Hirurški proizvodi za operaciju katarakte Dr Dijana Knežević - Asferične intraokularne leće Dr Boško Amidžić	11.03. 2010.	Banja Luka	2
Udruženje ljekara porodične medicine RS - Prevencija infarkta mozga i Parkinsonova bolest Doc. dr Duško Račić, Klinički centar Banja Luka Doc. dr Zoran Vujković, Klinički centar Banja Luka	12.03. 2010.	Banja Luka	3
Društvo doktora medicine Republike Srpske Klinika za plastično-rekonstruktivnu hirurgiju i opekotine, Klinički centar Banja Luka - Savremena dostignuća u rekonstruktivnoj mikrohirurgiji Prof. dr Milomir Ninković, načelnik Klinike za plastično-rekonstruktivnu hirurgiju Univerzitetske bolnice Bogenhausen u Minhenu	15.03. 2010.	Banja Luka	2

Udruženje ljekara porodične medicine RS - Menadžment oboljenja jetre za PZZ Doc. dr Zoran Mavija, dr Ana Ćulafić	22.03. 2010.	Prijedor	3
Udruženje ljekara porodične medicine RS - Menadžment oboljenja jetre za PZZ Doc. dr Zoran Mavija, dr Ana Ćulafić	24.03. 2010.	Trebinje	3
Društvo doktora medicine Republike Srpske Podružnica Trebinje - Olmesartan – makaze kardiorenalnog kontinuuma Doc. dr Siniša Pavlović, Klinika za kardiovaskularne bolesti, KC Srbije, Beograd - Uloga dihidropiridina u terapiji hipertenzije Dr Aleksandar Radanović, Opšta bolnica Trebinje, Trebinje	24.03. 2010.	Trebinje	2
Klinički centar Banja Luka, Klinika za psihijatriju Psihijatrijski simpozijum - Anksiozni poremećaji	26-27.03. 2010.	Teslić	6
Društvo doktora medicine Republike Srpske Podružnica Banja Luka - Prostata – čest uzrok zdravstvenih problema u odmakloj dobi Dr sc. med. Milan Žigić, načelnik Klinike za urologiju, Klinički centar Banja Luka	07.04. 2010.	Banja Luka	2
Društvo doktora medicine Republike Srpske Podružnica Bijeljina, Opšta bolnica Bijeljina Laparoskopska hirurgija - Laparoskopska holecistektomija i apendiks Doc. dr Dejan Ivanov, Klinički centar Vojvodine, Novi Sad - Laparoskopsko rješavanje ahalazije i ingvinalne kile Doc. dr Milan Korica, Klinički centar Vojvodine, Novi Sad - Laparoskopsko rješavanje hijatus kile i laparoskopska splenektomija Prof. dr Radovan Cvijanović, Klinički centar Vojvodine, Novi Sad	09.04. 2010.	Bijeljina	3
Udruženje oftalmologa RS Zdrav pogled na svet - Moderan pristup bolestima očnog dna Prof. dr Svetislav Milenković - Medikamentna liječenja suvog oka, terapija bakterijskih knjuktivitisa Prim. dr Marina Horvatić-Obradović - Zdrav pogled na svet Dr Dejan Kekezović	16.04. 2010.	Banja Luka	2

Udruženje pedijatara RS IX pedijatrijski dani	16-17.04. 2010.	Mrakovica	6
Udruženje ljekara porodične medicine RS - Prevencija infarkta mozga i Parkinsonova bolest Doc. dr Duško Račić, Klinički centar Banja Luka Doc. dr Zoran Vujković, Klinički centar Banja Luka	21.04. 2010.	Bijeljina	3
Društvo doktora medicine Republike Srpske Podružnica Prijedor - Olmesartan – makaze kardiorenalnog kontinuuma Doc. dr Siniša Pavlović, Klinika za kardiovaskularne bolesti, KC Srbije, Beograd - Uloga dihidropiridina u terapiji hipertenzije Doc. dr Marko Šobot, Klinika za kardiovaskularne bolesti, Kli- nički centar B. Luka	21.04. 2010.	Prijedor	2
Udruženje neurologa RS - Odabrane teme iz neurologije Doc. dr Siniša Miljković, prof. dr Milan Arbutina	22.04. 2010.	Banja Luka	3
Društvo doktora medicine Republike Srpske Podružnica Doboј Udruženje urologa Republike Srpske - BLOKATORI ALFA ADRENERGIČKIH RECEPTORA U TERAPIJI OBOLJENJA URINARNOG TRAKTA Prof. dr Duško Vasić, Opšta bolnica Doboј, Doboј	22.04. 2010.	Doboј	2
Udruženje doktora urgentne medicine RS - Reanimacija u SHMPBL Mr sc. med. Nada Banjac	23.04. 2010.	Doboј	3
Društvo doktora medicine Republike Srpske Podružnica Bijeljina Udruženje patologa Republike Srpske DIJAGNOSTIKA I TERAPIJA TUMORA GASTROINTESTINALNOG TRAKTA - Tumorske stem ćelije Prof. dr Miroslav Oprić, Beograd - Hirurgija karcinoma kolona i rektuma Doc. dr Siniša Maksimović, Opšta bolnica Bijeljina - Terapijski pristup tumorima gastrointestinalnog trakta Prof. dr Dušan Mileusnić, Institut za onkologiju i radiologiju Srbije, Beograd	23.04. 2010.	Bijeljina	3

Klinički centar Banja Luka - Preoperativni staging u odluci za neoadjuvantnu terapiju kod karcinoma rektuma Prof. dr Zoran Krivokapić	29.04. 2010.	Banja Luka	2
Društvo doktora medicine Republike Srpske MINI-SIMPOZIJUM Osteoporozu – da li i šta možemo da uradimo? - Savremena dijagnoza osteoporoze Prof. dr Dušan Stefanović, Vojnomedicinska akademija, Beograd - Ciklus remodeliranja, signalni putevi kosti i liječenje osteoporoze Prof. dr Slavica Jandrić, Zavod za fizikalnu medicinu i rehabilitaciju "Dr Miroslav Zotović" Banja Luka - Osteo K2 – Jedinstvena formulacija Mr ph. Vesna Karić, Pharmanova d.o.o., Beograd	29.04. 2010.	Banja Luka	2
Udruženje ljekara porodične medicine RS - Prevencija infarkta mozga i Parkinsonova bolest Doc. dr Duško Račić, Klinički centar Banja Luka Doc. dr Zoran Vujković, Klinički centar Banja Luka	30.04. 2010.	Gradiška	3
Društvo doktora medicine Republike Srpske Udruženje oftalmologa Republike Srpske Klinički centar Banja Luka, pod pokroviteljstvom Ministarstva zdravlja i socijalne zaštite RS S I M P O Z I J U M SAVREMENI PRISTUP DIJABETIČKOJ RETINOPATIJI - Dijabetička mikroangiopatija juče, danas i sutra Prof. dr Snježana Popović-Pejićić, Klinika za endokrinologiju, dijabetes i bolesti metabolizma, KC Banja Luka - Skrining dijabetičke retinopatije Mr sc. dr Nada Avram, Klinički centar I. Sarajevo, Klinike i bolničke službe u Foči - Dijabetička retinopatija i riziko faktori Doc. dr sc. Milka Mavija, Klinika za očne bolesti, Klinički centar Banja Luka - Dijabetička makulopatija savremena diagnostika i tretman Doc. dr Vesna Jakšić, Medicinski fakultet Univerziteta u Prištini, Kosovska Mitrovica - Savremeni pristup dijabetičkoj retinopatiji u našim uslovima Prof. dr Svetislav Milenković, Medicinski fakultet Univerziteta u Beogradu - Principi operativnog tretmana dijabetičke retinopatije Prof. dr Vasilije Misita, Medicinski fakultet Univerziteta u Beogradu	30.04. 2010.	Banja Luka	3

Udruženje ortopeda i traumatologa RS Simpozijum - Reviziona hirurgija nakon aloplastičnih operacija kuka	07-09.05. 2010.	Banja Luka	6
Društvo doktora medicine Republike Srpske Arterijska hipertenzija i hronično zatajenje bubrega - Uticaj arterijske hipertenzije na funkciju bubrega Dr sc. med. Milorad Grujičić, Klinika za unutrašnje bolesti, Klinički centar Banja Luka, Banja Luka	12.05. 2010.	Banja Luka	2
- LaciPil™ (lacidipin) u liječenju arterijske hipertenzije Prof. dr Bojan Jelaković, Zavod za nefrologiju i arterijsku hipertenziju, KBC Zagreb, Medicinski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, Zagreb			
Udruženje kardiologa RS - Implementacija preporuka za dijagnostiku i tretman akutnog infarkta miokarda u domovima zdravlja Doc. dr Duško Vulić	13.05. 2010.	Laktaši	3
Udruženje kardiologa RS - Implementacija preporuka za dijagnostiku i tretman akutnog infarkta miokarda u domovima zdravlja Doc. dr Duško Vulić	13.05. 2010.	Teslić	3
Društvo doktora medicine Republike Srpske SIMPOZIJUM - Lumbalna radikulopatija,dijagnoza i terapijski pristup Prof. dr Slavica Jandrić, Zavod za fizikalnu medicinu i rehabilitaciju "Dr Miroslav Zotović" Banja Luka	13.05. 2010.	Banja Luka	2
- Benfotiamin u terapiji dijabetesne neuropatije Prof. dr Slobodan Apostolski, Specijalistička ordinacija za neurologiju „Prof. dr Slobodan Apostolski“, Beograd			
- Alfa-lipoinska kiselina u terapiji dijabetesne neuropatije Dr Aleksandra Dominović, Klinika za neurologiju, Klinički centar Banja Luka, Banja Luka			
- Kratak prikaz portfolia WÖRWAG PHARMA Dr Milica Glišić, WÖRWAG PHARMA, Beograd			
Udruženje pulmologa Republike Srpske - Majski pulmološki dani 2010	13-15.05. 2010.	Banja Vrućica	6
Udruženje otorinolaringologa RS Simpozijum - Rekonstruktivna hirurgija u otorinolaringologiji i slobodne teme	14-15.05. 2010.	Gradiška	4
Udruženje fizičnjaka RS - Odabrane teme iz reumatologije	14-16.05. 2010.	Bijeljina	2

Društvo doktora medicine Republike Srpske Udruženje radiologa Republike Srpske - Interventne neuroradiološke procedure Prof. dr Petar Bošnjaković, Klinički centar Niš, Niš - MSCT u traumi glave i vrata Doc. dr Zoran Radovanović, Klinički centar Niš, Niš - KT angiografije glave Mr sc. dr Saša Vujnović, Zavod za radiologiju, Klinički centar Banja Luka, Banja Luka	18.05. 2010.	Banja Luka	3
Društvo doktora medicine Republike Srpske Udruženje urologa Republike Srpske - BLOKATORI ALFA ADRENERGIČKIH RECEPTORA U TERAPIJI UROLOŠKIH OBOLJENJA Moderator: Doc. dr Snježana Milićević - BLOKATORI ALFA ADRENERGIČKIH RECEPTORA U TERAPIJI BPH Prof. dr Duško Vasić, Opšta bolnica Doboј, Doboј - REZULTATI PRAĆENJA EFIKASNOSTI I BEZBIJEDNOSTI LIJEKA OMNIC OCAS 0,4 mg KOD LIJEČENJA PACIJENATA SA BPH Dr sc. med. Milan Žigić, Klinika za urologiju, Klinički centar Banja Luka, Banja Luka - EFIKASNOST TAMSULOZINA U TRETMANU HRONIČNOG PROSTATITISA Prof. dr Duško Vasić, Opšta bolnica Doboј, Doboј - ULOGA ALFA BLOKATORA U TERAPIJI UZNAPREDOVALOG KARCINOMA PROSTATE Dr sc. med. Milan Žigić, Klinika za urologiju, Klinički centar Banja Luka, Banja Luka - MEDIKAMENTOZNA EKSPULZIVNA TERAPIJA : OMNIC 0,4 mg I TONOCARDIN – KOMPARACIJA I EFIKASNOST U LIJEČENJU DISTALNE URETEROLITIJAZE Doc. dr Snježana Milićević, Klinika za urologiju, Klinički centar Banja Luka, Banja Luka	19.05. 2010.	Banja Luka	2
Udruženje kardiologa RS - Značaj inhibitora HMG-CoA reduktaze, Pregled kliničke aktivnosti rozuvastatina, Rozuvastatin-nova generacija statina sa sveobuhvatnim efektom na lipide Prof. dr Aleksandar Lazarević, mr sc. med. Dragan Unčanin	19.05. 2010.	Banja Luka	2

Društvo doktora medicine Republike Srpske Podružnica Bijeljina - Dileme u imunizaciji Prim. dr Tomislav Radulović, Beograd - Primjena polivalentnih vakcina u EU Mr sc. med. Ilija Rosić, Sanofi Pasteur, Beograd	19.05. 2010.	Bijeljina	2
Društvo doktora medicine Republike Srpske Podružnica Birač u saradnji sa Pharma Maac d.o.o, Sarajevo - Dileme u imunizaciji Prim. dr Tomislav Radulović, Beograd - Primjena polivalentnih vakcina u EU Mr sc. med. Ilija Rosić, Sanofi Pasteur, Beograd	20.05. 2010.	Zvornik	2
Društvo doktora medicine Republike Srpske Symbicort® u terapiji astme i hronične opstruktivne plućne bolesti – Revolucija u liječenju astme – Moderator: Prof. dr Predrag Rebić, Institut za plućne bolesti i tuberkulozu, Klinički centar Srbije, Beograd - Symbicort® 160 – pametna terapija astme Prof. dr Miroslav Samardžija, Klinika za plućne bolesti Jordanovac, Zagreb - Symbicort® u HOPB-u Prof. dr Predrag Rebić, Institut za plućne bolesti i tuberkulozu, Klinički centar Srbije, Beograd	24.05. 2010.	Banja Luka	2
Društvo doktora medicine RS, Podružnica Foča - Odabrane teme iz reumatologije Prof. dr Roksanda Stojanović, prof. dr Božo Trbojević, dr Verica Ivanović	24.05. 2010.	Foča	3

Društvo doktora medicine RS, Podružnica Istočno Sarajevo Udruženje urologa Republike Srpske			
- BLOKATORI ALFA ADRENERGIČKIH RECEPTORA U TERAPIJI UROLOŠKIH OBOLJENJA - BLOKATORI ALFA ADRENERGIČKIH RECEPTORA U TERAPIJI BPH - REZULTATI PRAĆENJA EFIKASNOSTI I BEZBIJEDNOSTI LIJEKA OMNIC OCAS 0,4 mg KOD LIJEČENJA PACIJENATA SA BPH (Na području RS= Dr Goran Todorović, Klinički centar I. Sarajevo, Klinike i bolničke službe u Kasindolu - EFIKASNOST TAMSULOZINA U TRETMANU HRONIČNOG PROSTATITISA Dr Slaviša Pejić, Klinički centar I. Sarajevo, Klinike i bolničke službe u Kasindolu - TERAPIJA UZNAPREDOVALOG KARCINOMA PROSTATE Dr Danica Bjelica, dr Jadranka Jovović, Klinički centar I. Sarajevo, Klinike i bolničke službe u Kasindolu - MEDIKAMENTOZNA EKSPULZIVNA TERAPIJA - OMNIC 0,4 mg I TONOCARDIN – KOMPARACIJA I EFIKASNOST U LIJEČENJU DISTALNE URETEROLITIJAZE Dr Slaviša Pejić, Klinički centar I. Sarajevo, Klinike i bolničke službe u Kasindolu	26.05. 2010.	Istočno Sarajevo	2
Udruženje ortopeda RS			
- Klasifikacija, patohistološka slika dijagnostika i liječenje primarnih koštanih tumora Prof. dr Mirjana Atanacković, dr Aleksandar Đorđević	28.05. 2010.	Banja Luka	3
Udruženje onkologa RS			
- VII onkološki dani	28-30.05. 2010.	Banja Luka	4
Društvo doktora medicine Republike Srpske Udruženje medicinskih mikrobiologa i parazitologa Republike Srpske			
- Medicinski značaj biofilmova Prof. dr Miroslav Petković, Medicinski fakultet Banja Luka, - Biosigurnost u mikrobiološkim laboratorijama Dr Zoran Tešić, Ministarstvo odbrane BiH, Banja Luka	04.06. 2010.	Banja Luka	3

Društvo doktora medicine Republike Srpske Podružnica Banja Luka - Dileme u imunizaciji Prim. dr Tomislav Radulović, Beograd - Primjena polivalentnih vakcina u EU Mr sc. med. Ilija Rosić, Sanofi Aventis, Beograd	09.06. 2010.	Banja Luka	2
Društvo doktora medicine Republike Srpske Podružnica Doboјž - Dileme u imunizaciji Prim. dr Tomislav Radulović, Beograd - Primjena polivalentnih vakcina u EU Mr sc. med. Ilija Rosić, Sanofi Aventis, Beograd	10.06. 2010.	Doboјž	2
Društvo doktora medicine Republike Srpske Podružnica Prijedor Udruženje urologa Republike Srpske - BLOKATORI ALFA ADRENERGIČKIH RECEPTORA U TERAPIJI UROLOŠKIH OBOLJENJA - BLOKATORI ALFA ADRENERGIČKIH RECEPTORA U TERAPIJI BPH - REZULTATI PRAĆENJA EFIKASNOSTI I BEZBIJEDNOSTI LIJEKA OMNIC OCAS 0,4 mg KOD LIJEĆENJA PACIJENATA SA BPH Dr Aleksandar Kesić, Opšta bolnica Prijedor, Prijedor - EFIKASNOST TAMSULOZINA U TRETMANU HRONIČNOG PROSTATITISA - ULOGA ALFA BLOKATORA U TERAPIJI UZNAPREDOVALOG KARCINOMA PROSTATE Dr Predrag Stojnić, Opšta bolnica Prijedor, Prijedor - MEDIKAMENTOZNA EKSPULZIVNA TERAPIJA - OMNIC 0,4 mg I TONOCARDIN - KOMPARACIJA I EFKASNOST U LIJEĆENJU DISTALNE URETEROLITIJAZE Dr Aleksandar Kesić, Opšta bolnica Prijedor, Prijedor	10.06. 2010.	Prijedor	2

Društvo doktora medicine Republike Srpske Podružnica Dobojski - ELASTOGRAFIJA - fizika i primjena u dijagnostici Mr sc. med. Biljana Maksimović, Ambulanta Maksimović, Doboj	16.05. 2010.	Dobojski	3
Društvo doktora medicine Republike Srpske - FOSTER - kombinacija beklometazona i formoterola u obliku „extra-finih“ čestica – prednosti u racionalnoj terapiji astme - Upalne promjene u perifernim disajnim putevima kod astme i liječenje „extra- finim“ česticama Doc. dr Ivan Kopitović, Centar za patofiziologiju disanja i Centar za medicinu sna Klinika za urgentnu pulmologiju, Institut za plućne bolesti Vojvodine, Sremska Kamenica - „extra-fine čestice“ beklometazona i formoterola - farmakodinamika i farmakoterapijske prednosti Dr sc. med. Danko Bljajić, produkt menadžer, Providens - Uloga kombinacije beklometazona i formoterola u racionalnoj terapiji astme Doc. dr Asja Marković Stipić, predsjednica Hrvatskog društva za alergologiju i imunologiju, KB Sveti Duh, Medicinski fakultet Sveučilišta u Zagrebu	30.06. 2010.	Banja Luka	2

TOYOTA

Novi RAV4. Najpoželjniji sportski terenac.

Za članove Komore doktora smo
pripremili posebnu pogodnost, **popust
10% na redovne maloprodajne cijene
za sve Toyota modele.**
Dođite i uvjerite se!

Rav4 je pionir među vozilima sa pogonom na četiri točka. Prvi po svemu, definisao je cijeli jedan segment, koji po njemu nosi ime – Rav segment.

Svojom elegancijom i izdržljivošću oduševit će vas u gradskoj, ali i u vožnji na mnogo zahtijevnijim terenima. Inteligentna tehnologija, (IADS), osigurava izvanrednu upravljivost i rukovanje, a Toyota Optimal Drive motori se ponašaju sa štedljivom potrošnjom goriva i izuzetno niskim emisijama štetnih plinova, najboljim u klasi.

Elegant paket u vrijednosti
3200 KM, uključuje
električno podešiva i grijana,
kožna alkantara sjedišta.

SLADABONI

Knjaza Miloša 3A, Banja Luka
051 329 329
065 539 539

**ELEGANT
PAKET
BESPLATNO**
OGRANIČENA SERIJA

www.toyota.ba/rav4

**Today
Tomorrow
Toyota**

ISKUSNI KADROVI I SAVREMENA OPREMA GARANTUJU USPJEŠNU ZAMJENU IMPLANTATA

Otvaranja skupa: prim. dr Slavko Manojlović, predsjednik Udruženja ortopeda i traumatologa RS

U organizaciji Udruženja aloplastičnih hirurga Srbije i Udruženja ortopeda i traumatologa Republike Srpske, u Banjoj Luci, je od 07. do 09. maja 2010. godine održan Međunarodni ortopedski simpozijum na temu: Reviziona hirurgija nakon aloplastičnih operacija kuka.

Učešće na skupu je uzelo preko 130 ortopeda i 20 predstavnika ortopedske industrije iz zemalja bivše SFRJ, kako bi se upoznali sa bogatim iskustvima najvećih aloplastičnih hirurga iz ovog dijela Evrope.

Skupu su se pored ministra zdravlja i socijalne zaštite RS, prof. dr

Ranka Škrbića, obratili i prim. dr Slavko Manojlović, predsjednik Udruženja ortopeda i traumatologa RS; prim. dr sc. med. Bojan Radojević, predsjednik Udruženja aloplastičnih hirurga Srbije; prof. dr Marko Bumbaširević, predsjednik Srpske ortopedsko-traumatološke asocijacije i prof. dr Milosav Zlatić.

Tema je obrađena kroz 31 predavanje, nakon kojih su uslijedile veoma interesantne diskusije i zaključci. Naime, nakon velike ekspanzije ugradivanja vještačkih zglobova u zadnje dvije decenije, došlo je vrijeme kada se u žižu interesovanja stavlju i operaci-

je zamjene postojećih implantata zbog razlabavljenja, infekcija i dotrajalosti. Jedinstven zaključak sa ovog simpozijuma je da reviziona hirurgija, nakon aloplastičnih operacija kuka, predstavlja veliki izazov za svakog aloplastičnog hirurga, jer traži individualan pristup svakom slučaju. Za njen uspjeh neophodno je nekoliko bitnih faktora, a najvažniji su kadrovski i tehnički potencijal ustanove, odnosno, iskusni tim aloplastičnih hirurga, koji imaju na raspolaganju veliki izbor instrumentarija i revisionih implantata.

Dr Stanislav Palija

Bol je neraskidivi dio čovjeka i neizbjegzan pratilac ljudskog života. To je simptom zbog koga se pacijenti najčešće javljaju ljekaru. Filogentski, bol je najstarije senzorno iskustvo povezano sa motivaciono-afektivnom reakcijom, a to je osjećanje neprijatnosti, koje može ići od osjećaja nelagodnosti do ekstremne patnje. Na žalost, na našim prostorima bol se još uvijek neadekvatno liječi.

Uokviru projekta „Sveobuhvatni menadžment bola u BiH“, januara 2009. godine, u Kliničkom centru u Foči formiran je Centar za terapiju bola (SPAMU – satelitska jedinica za terapiju bola), od kada se održavaju i seminari iz različitih oblasti patofiziologije i terapije bola. Ovaj projekat finansira japanska Vlada (JICA), a pod pokroviteljstvom je organizacije „HOPE'87“ iz Sarajeva. Projekat je podržan od strane Ministarstva zdravlja BiH i Ministarstva zdravlja Republike Srpske. U okviru projekta donirana je i odgovarajuća oprema Centru za terapiju bola. Cilj projekta je formiranje centara za terapiju bola širom BiH (Sarajevo, Banjaluka, Mostar, Foča) koji bi uspostavljanjem saradnje unaprijedili terapiju bola na ovim prostorima.

Projektom je planirano održavanje 6 seminara u dva ciklusa (I ciklus

KLINIČKI CENTAR ISTOČNO SARAJEVO KLINIKE I BOLNIČKE SLUŽBE FOČA CENTAR ZA TERAPIJU BOLA

bazičnih tema i II ciklus specifičnih tema o bolu), kao i održavanje 6 modula kontinuirane edukacije sa po dvije teme o bolu. U KBS Foča do sada je održan jedan seminar i pet modula kontinuirane edukacije (ukupno 13 predavanja), prema planu projekta. Sva predavanja su jednodnevna i održavaju se jednom u mjesecu. Predavači su bili eminentni stručnjaci iz cijelog regionala (prim. dr Amira Karkin-Tais, anestezijolog, Sarajevo; prof. dr Novica Petrović, neurolog, Priština; prof. dr Milorad Jevtić, fizijatar, Kragujevac; prim. dr Milivoje Dostić, anestezijolog, Foča; prim. mr sc. med. Dragan Jovanović, psihijatar, Foča; prim. dr Suad Rožajac, anestezijolog, Sarajevo; dr Vanja Starović, Foča; mr sc. med. Sanja Marić, anestezijolog, Foča), a učesnici seminara medicinski tim Centra za terapiju bola, multidisciplinarni tim iz KBS Foča (neurolozi, psihijatri, fizijatri, anesteziolezi, onkolozi, hirurzi...), kao i ljekari primarne zdravstvene zaštite iz regionalnih domova zdravlja. Svaki seminar pohađalo je oko 40 učesnika.

Polaznici koji prođu svih 6 modula KME na kraju dobijaju sertifikat Ministarstva zdravlja RS o završenoj edukaciji iz oblasti patofiziologije i terapije bola. Organizatori iz „HOPE'87“ su prisutni i evaluiraju posebno svaki seminar.

Ono čime se naša ustanova može pohvaliti je Ambulanta za terapiju bola koja postoji od 2005. godine, a koja pomaže pacijentima sa akutnim i hroničnim kancerskim i nekancerskim bolom. Nadamo se da će ovaj projekat biti značajan doprinos rješavanja problema akutnog i hroničnog bola, i da će društvo više sredstava izdvajati za one koji trpe bolove... jer, ništa ne izjednačava ljude kao bol i patnja, a većeg olakšanja nema nego kad patnja prođe. Sa savremenim lijekovima i procedurama za ublaženje bolova, malo je pacijenata kojima se bol ne može ukloniti, ublažiti ili bar život sa bolom učiniti dostojanstvenijim. I naravno, ne treba zaboraviti: terapija bola zahtijeva multimodalni i multidisciplinarni pristup.

*Mr sc. med. Sanja Marić,
spec. anestezijolog i reanimatolog*

SIMPOZIJUM U TUZLI

TRETMAN ALKOHOLOM UZROKOVANIH POREMEĆAJA

U organizaciji Klinike za psihijatriju Univerzitetsko Kliničkog centra (UKC) Tuzla, Udrženja psihijatara u Bosni i Hercegovini (UPuBiH) i Udrženja psihijatara Tuzlanskog kantona održan je **Prvi alkohološki simpozijum Bosne i Hercegovine sa međunarodnim učešćem** pod nazivom „*Savremeni pristupi u tretmanu alkoholom uzrokovanih poremećaja*“. Simpozijum je održan u Hotelu „Tuzla“ u Tuzli, 23. i 24. aprila 2010. godine, a učešće u koorganizaciji uzeli su Zavod za alkoholizam i druge toksikomanije Kantona Sarajevo, Klinika za psihijatriju Kliničke bolnice „Sestre Milosrdnice“ iz Zagreba, Udrženje specijalizanata i mladih psihijatara/neuropsihijatara Bosne i Hercegovine, te Zajednica klubova liječenih alkoholičara Srbije, Hrvatsko društvo za alkoholizam i druge ovisnosti Hrvatskog liječničkog zbora i Referentni centar za alkoholizam Ministarstva zdravlja i socijalne skrbi Republike Hrvatske.

U toku dvodnevnog rada simpozijuma učešće je uzelo oko 200 profesionalaca iz oblasti mentalnog zdravlja (psihijatri, neuropsihijatri, doktori medicine na specijalizaciji iz psihijatrije/neuropsihijatrije, psiholozi,

psihoterapeuti, socijalni radnici, medicinske sestre/tehnicičari i članovi drugih pridruženih disciplina) iz Bosne i Hercegovine, Hrvatske, Srbije, Crne Gore, Slovenije i Makedonije. Stručni dio simpozijuma bio je organizovan kroz 6 oralnih sesija, jednu poster sesiju, te Sekciju za mlade psihijatre/neuropsihijatre i ljekare na specijalizaciji („Edukacija u alkohologiji“), radionicu za medicinske sestre/tehnicičare o sestrinskim kompetencijama u liječenju alkoholizma. Simpozijum je završen zajedničkom radionicom učesnika i korisnika - „Ogledni klub liječenih alkoholičara“. U toku rada dobili smo stručna i visokokvalitetna saznanja o novim pristupima u tretmanu poremećaja uzrokovanih ovisnošću o alkoholu, zahvaljujući prezentacijama istaknutih stručnjaka u regiji.

Tokom drugog dana simpozijuma održana je i Osnivačka skupština Udrženja alkohologa i stručnjaka za druge ovisnosti u Bosni i Hercegovini, sa sjedištem u Tuzli i prvim Predsjedništvom Udrženja: mr med. sc. Avdo Šakusić (predsjednik), mr med. sc. Nera Zivlak-Radulović (potpredsjednik) i dr Amra Delić (sekretar). Pored akademskog dijela simpozijuma, organizatori su osigurali da učesnici imaju zanimljiv i sadržajan socijalni program, uz obilazak Tuzle i znamenitosti u okolini, te koktel dobrošlice i svečanu večeru, a u svrhu boljeg upoznavanja i razmjena iskustava među učesnicima simpozijuma.

Simpozijum u Tuzli uspio je u namjeri da doprinese širenju znanja, razmjeni iskustava, jačanju saradnje i prijateljstva, kao i pozitivnim promjenama, kako u psihijatriji i medicini uopšte tako i široj društvenoj zajednici.

AKTIVNOSTI UDRUŽENJA PSIHIJATARA

PSIHIJATRIJSKI SIPMOZIJUJM,
26-27. MART 2010, TESLIĆ

ANKSIOZNI POREMEĆAJI

U organizaciji Klinike za psihijatriju Kliničkog centra Banja Luka i Udrženja psihijatara u Bosni i Hercegovini (UPuBiH) održan je Psihijatrijski simpozijum u hotelu „Kardijal“ u Banji Vrućici kod Teslića. Na simpozijumu su predstavljena savremena dostignuća iz oblasti anksioznih poremećaja. O tom uvijek aktuelnom poremećaju govorili su eminentni predavači sa svih bosansko-hercegovačkih univerziteta i klinika kroz uvodno predavanje i 15 oralnih prezentacija, sa konstruktivnim diskusijama, uz odličnu moderaciju skupom koju je vodio akademik prof. dr sc. Slobodan Loga.

U sklopu simpozijuma održano je i pet mini simpozijuma, sa aktuelnim temama iz psihijatrije.

I ove godine odziv je bio odličan, sa preko 140 učesnika, što je pokazatelj interesovanja profesionalaca iz oblasti mentalnog zdravlja u BiH za stalnim usavršavanjem znanja i primjene tih znanja u svakodnevnoj praksi.

BUDIMPEŠTA – DESETI GODIŠNJI SIMPOZIJUM EVROPSKOG BIPOLARNOG FORUMA, 12 – 14. MAJ 2010. GODINE DOSTIGNUĆA U LIJEĆENJU BIPOLARNOG AFEKTIVNOG POREMEĆAJA

Ovogodišnji simpozijum je okupio oko 1000 učesnika iz 44 zemalja svijeta i bio kao i prethodnih godina posvećen specifičnim aspektima bipolarnog afektivnog poremećaja sa prikazima najnovijih dostignuća i preporuka u psihogenetskom, epidemiološkom, dijagnostičkom, biopsihijatrijskom i psihofarmakološkom, te psihoterapijskom i psihosocijalnom, ali i preventivnom smislu

Kroz prezentacije oko 50 najpoznatijih teoretičara i istraživača iz ove oblasti iz cijelog svijeta, kao što su prof. Akiskal (SAD), prof. Hantouche (Francuska), prof. Cookson (V. Britanija), prof. Vieta (Španija), prof. Figueira (Portugal), prof. Swann (SAD) i drugi, iz preko 20 zemalja i sa najpoznatijih svjetskih univerziteta, dobili smo ne samo nova saznanja, već i pragmatična i opšte primjenjiva znanja, za sve uslove prakse i svakodnevnog kliničkog rada. Tu je posebnost ovog specifično kreiranog simpozijuma koji je pokazao pravac integrativnog pristupa u tretmanu psihijatrijskih poremećaja sa fokusiranjem na pojedinca i njegove potrebe.

Stručni program simpozijuma odvijao se kroz predsimpozijumske besplatne ekspertske workshop-ove: Uvodno predavanje domaćina sa Univerziteta u Budimpešti, osam plenarnih predava-

vanja, šest interaktivnih seminarova, četiri sesije o novim kliničkim i istraživačkim dostignućima, dvije sesije Evropskog bipolarnog foruma (o temperamentu i impulsivnosti u bipolarnom spektru), dvije debatne sesije i satelitskim simpozijumom pod pokroviteljstvom kompanije Astra Zeneca, koji je i akreditovan od Evropske komisije za kontinuiranu medicinsku edukaciju. Sve sesije su završavane veoma konstruktivnim diskusijama učesnika. Poseban dio programa je bio u vidu poster prezentacija, dostupnih učesnicima tokom trajanja simpozijuma u holu Kongresnog centra, sa oko 40 poster prezentacija iz preko 25 zemalja. Učesnici su takođe imali i priliku dobiti na poklon knjigu koju je potpisivao autor, prof. Rybakowski iz Poljske.

Naredni simpozijum održće se u Rimu od 2. do 4. maja 2011. godine.

Pripremio: Dr Goran Račetović

Na ovom jubilarnom simpozijumu učestvovalo je nekoliko specijalista psihijatrije i neuropsihijatrije iz Bosne i Hercegovine. Iz Republike Srpske učesnici 10.-og IRBD Budapest 2010. bili su dr Vesna Pandžić iz Klinike za psihijatriju Kliničkog centra Banja Luka i dr Goran Račetović iz Doma zdravlja Prijedor-Centar za mentalno zdravlje Prijedor.

DOM ZDRAVLJA BIJELJINA BOLJI USLOVI ZA PACIJENTE I ZAPOSLENE

Završetkom rekonstrukcije i dogradnje objekta Doma zdravlja Bijeljina unaprijeđen je rad primarnog zdravstvenog sektora: obezbjedene su nove ordinacije za deset timova porodične medicine, sala za kontinuiranu medicinsku edukaciju, kantina... Lijep i funkcionalan prostor omogućuje veći komfor za pacijente i bolje radne uslove zaposlenih.

CENTAR ZA KME PODSJETNIK ZA SVAKODNEVNU PRAKSU

Centar za KME Doma zdravlja Bijeljina i Fami Fondacija u sklopu zajedničkog projekta CPD (Continuing professional development) organizovali su zanimljivo stručno predavanje na temu: „PRIMIJENJENA EPIDEMIOLOGIJA - procedure i propisi u svakodnevnom radu doktora u porodičnoj medicini“

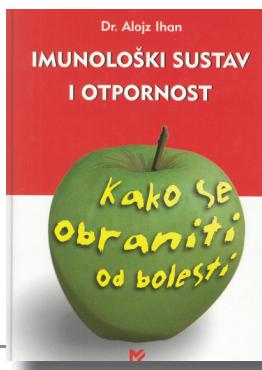
Predavanje je održao dr Zoran Dakić, specijalista epidemiolog, koji je uz iznimno dobru prezentaciju iznio samu suštinu neophodnih procedura, raščlanivši ih na neophodne elemente, vodeći računa da i mnemotehnički sve bude na nivou, kako bi se lakše koristile u praksi.

Predavanje je obuhvatilo mnogo tema: od antitetanusne zaštite i prijavljivanja zaraznih oboljenja, pa do antirabične zaštite i suštine novog zakona o zaraznim bolestima. Na kraju je bilo vrlo korisnih diskusija iskusnijih kolega, a raduje i to što smo dobili **pisani materijal kao podsjetnik za svakodnevnu praksu**.

I ovo kao i sva prethodna predavanja pokazuje duboku opravdanost projekta CPD i svakodnevnog učenja.

*Dr Nedžad Havić, Konsultant za CPD
Dom zdravlja Bijeljina*

*Dr Alojz Ihan:
IMUNOLOŠKI SUSTAV I OTPORNOST,
Mozaik knjiga, Zagreb, 2009.*

NAŠE NEVIDLJIVO "JA"

Kako prepoznati znake koji prate hronični poremećaj imunološkog sistema i bolesti koje mogu nastati uslijed nedostatka imuniteta-osnovna je tema djela koje doživljava već nekoliko izdanja. Tajna popularnosti ove knjige, bez obzira na aktuelnost i sve veća istraživanja na polju imunologije, ipak, ne leži u samoj temi, već u načinu na koji njen autor, dr Alojz Ihan, razmatra ulogu i mogućnosti medicine, kao i filozofiju savremenog pristupa bolesti.

Osim dijela koji govori o ulozi imunološkog sistema u borbi protiv uzročnika različitih oboljenja, Ihan nas upozorava na činioce koji umanjuju ili jačaju otpornost, koji u doslihu sa našim nevidljivim „ja“ mogu diktirati stanje zdravlja našeg organizma.

Ukoliko živimo u skladu sa svojim osjećajima i okolinom, iz toga crpimo zadovoljstvo i energiju, tvrdi Ihan. A čovjek pun zadovoljstva i energije bolje opaža, odlučnije upravlja svojim životom, izbjegava stres i ne prepusta se raznim ovisnostima, fizički je aktivniji što pozitivno utiče na njegov imunološki sistem i sposobnost da se susprotstavi uzročnicima bolesti. „Sve to donosi vrlo malo dobiti farmaceutskoj industriji pa ona razumljivo nije oduševljena vizijom takvog (ne)potrošača. Mnogo bolji joj se

čini smeteni neurotik koji se dobrovoljno opterećuje sa deset ili dvadeset (potencijalno) prijetečih bolesti i naoružan različitim šarenim tabletama prihvata se dugoročne zaštite od njih. To je zlatni rudnik za farmaceutske dionice!“

Ova knjiga namijenjena je širokom krugu čitalaca različitih obrazovanja i tipičan je primjer ozbiljne teme koju razmatra pisac, ne ma kakav, već literata sa objavljenih 6 zbirki pjesama, 2 romana, 2 zbirke eseja za koje je primio brojne nagrade, među njima i nagradu Prešernove zaklade. Alojz Ihan (rođ. 1961) objavio je više od stotinu istraživačkih članaka, autor je poglavlja u brojnim stručnim knjigama,

predavač na inostranim fakultetima i zajedno sa saradnicima nosilac šest međunarodnih patentata za nove lijekove-imunomodulator. Radi u Institutu za mikrobiologiju i imunologiju Medicinskog fakulteta u Ljubljani kao profesor i voditelj laboratorije za citometriju.

Ž.G.B.

PRENOSIMO: POLITIKA-POTROŠAČ, 13. MAJ 2010.

BOLJI UVID U LEKARSKE DŽEPOVE

Od sledeće godine građani Vermonta, a od 2013. i svih ostalih američkih država, imaće pristup kompjuterskoj bazi u kojoj će moći da provere da li je doktor koji im je propisao lek dobio novac od proizvođača tog leka

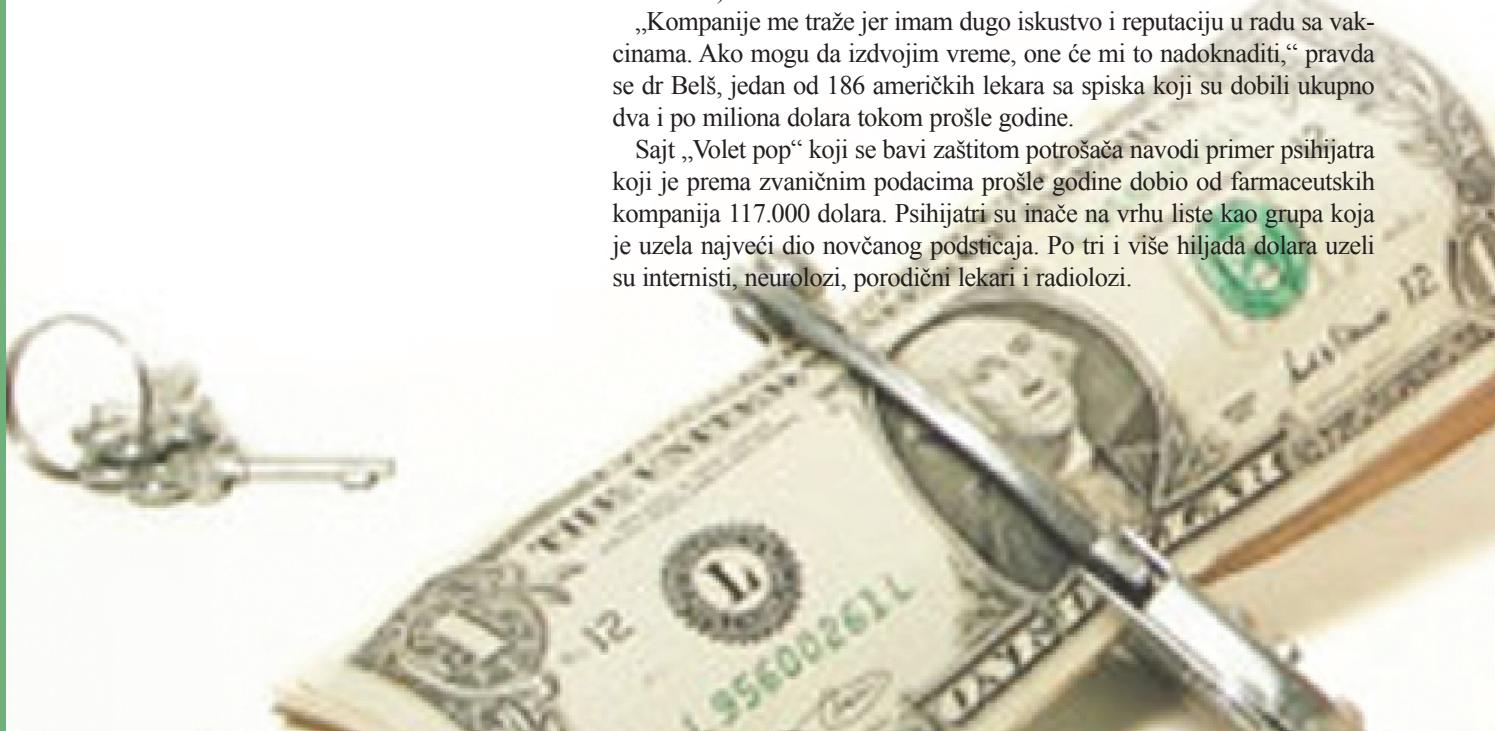
Da li farmaceutske kompanije plaćaju lekarima i koliko da bi prepisivali njihove proizvode česta je briga pacijenata širom sveta koji nisu sigurni da li su neki lek dobili zato što im je zaista bio potreban ili zato što im je njihov doktor dobio novac da ga „pogura“. Od sledeće godine građani američke države Vermont, a od 2013. godine i svih ostalih država, imaće pristup kompjuterskoj bazi u kojoj će moći da provere takve informacije.

U pitanju je inicijativa javnog tužioca ove severoistočne države, a cilj je da povrati poverenje pacijenata u zdravstveni sistem. Odnos između farmaceutskih kompanija i doktora često se gradi daleko od očiju javnosti, jer se zakonska zaštita poslovne tajne do sada odnosila i na „podsticaj“ koji neki lekari dobijaju da bi prepisivali određene lekove.

Dr Robert Belš putovao je prošle godine po ruralnim delovima Misurijskog Illinoisa i držao predavanja o vakcinama protiv gripe H1N1 u jeku epidemije. Kao načelnik Centra za razvoj vakcina Univerziteta u Sent Luisu, govorio je na više od 20 foruma u ime „Merka“ i „Glakso Smit Klajna“ i za to dobio 18.000 dolara, pokazuju podaci koje su ovi farmaceutski giganti zvanično objavili, jer su u tri države obavezni da to urade (Vermontu, Masačusetsu i Minesoti).

„Kompanije me traže jer imam dugo iskustvo i reputaciju u radu sa vakcinama. Ako mogu da izdvojam vreme, one će mi to nadoknaditi,“ pravda se dr Belš, jedan od 186 američkih lekara sa spiska koji su dobili ukupno dva i po miliona dolara tokom prošle godine.

Sajt „Volet pop“ koji se bavi zaštitom potrošača navodi primer psihijatra koji je prema zvaničnim podacima prošle godine dobio od farmaceutskih kompanija 117.000 dolara. Psihijatri su inače na vrhu liste kao grupa koja je uzela najveći dio novčanog podsticaja. Po tri i više hiljada dolara uzeli su internisti, neurolozi, porodični lekari i radiolozi.

Dok se farmaceutske kompanije prilagođavaju novim propisima u okviru aktuelne reforme zdravstvenog sistema koji nalažu veću transparentnost u ovoj oblasti, kritičari postavljaju pitanje da li ova vrsta podsticaja predstavlja nedopustiv uticaj na medicinsku praksu.

„Veoma sam skeptičan prema bilo čemu što farmaceutske kompanije nazivaju edukacijom. Oni prodaju lekove da bi ispunili obaveze prema akcionarima. Kompanije svrstavaju veliki deo prodaje u segment edukacije, ali ljudi koji za njih rade nisu edukatori. To su ljudi koji prodaju lekove,“ kaže Erik Kembel iz Instituta za zdravstvenu politiku pri opštoj bolnici u Masačusetsu.

Izveštaj za 2009. godinu Instituta za medicinu nacionalnih akademija otvorio je da lekari koji učestvuju u istraživanjima koje sponzoriše farmaceutska industrija kasnije više prepisuju lekove u čijim su ispitivanjima učestvovali. Izveštaj je sastavio Komitet ovog Instituta za sukob interesa u medicinskim istraživanjima, edukaciji i praksi. „Neka klinička istraživanja mogu biti pokušaj kompanija da promene navike lekara u prepisivanju lekova, a ne da obezbede naučne podatke,“ navodi se u izvještaju.

„Novac je ispunio cilj, a to je da plaćeni lekari prepisuju njihove lekove“, ističe Kembel.

Medicinski fakultet Univerziteta u Sent Luisu dobio je prošle godine 12.000 dolara od „Fajzera“ za klinička istraživanja. Mnogi lekari u tome ne vide sukob interesa. „Merk“ je glavni proizvođač vakcina. Kako da ne sarađujemo sa njima a da budemo dobar centar za vakcine?“ pita se Robert Hini, pomoćnik dekana ovog Fakulteta. U još nekoliko država pokrenute su slične inicijative kao u Vermontu, piše američka štampa. Kalifornija, Mejn, Masačusets, Minesota, Nevada i Vašington nedavno su revidirali zakone o marketingu lekova koji se izdaju na lekarski recept.

U krajnjoj liniji, pacijenti bi mogli da dobiju jeftinije lekove. Farmaceutske kompanije troše milijarde dolara na marketing, a u konačnu cenu uračunavaju i te troškove. Osim toga, ovakvi zakoni bi mogli da imaju efekat „izlaska na sunce“ - da javnosti rasvetle odnos između lekara i farmaceutskih kompanija, kaže Karmen Henson iz Programa za kancer, duvan i lekove pri Nacionalnoj konferenciji državnih parlamenta.

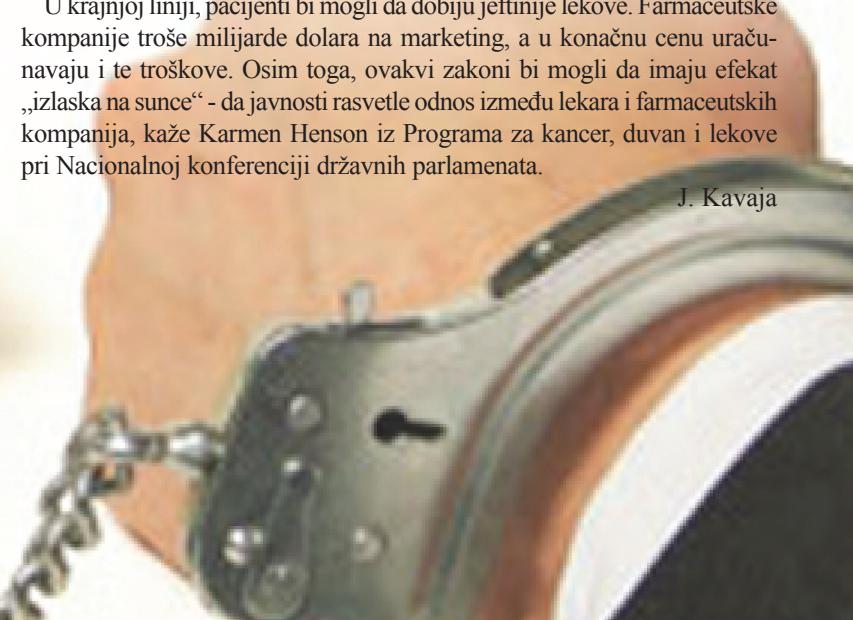
J. Kavaja

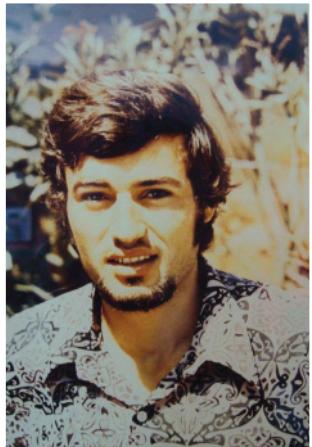
SKRIVENE OPASNOSTI BOTOKSA

Farmaceutske kompanije takođe sponzorišu govore i seminare na kojima lekari vrše promociju njihovih proizvoda. Novac im se daje i da govore o efektima leka za koji ne postoji zvanično odobrenje, što je protivno zakonu. Na primer, botoks, proizvod kalifornijske kompanije „Alergan“, registrovan je za primenu u kozmetici, za lečenje razrokosti i u terapiji hemifacijalnog spazma, ali nije odobren od strane FDA (agencija za hranu i lekove) za terapiju dece obolele od cerebralne paralize, iako ga lekari zato koriste i to nije protivzakonito. Međutim, kompanije ne smeju da ga reklamiraju za ono za šta ne postoji indikacija u uputstvu (off-label use) i ne smeju da plaćaju lekare da to čine.

Jedna majka je tužila „Alergan“ da je platio doktorima da testiraju u duplim dozama botoks na njenoj čerki, oboleloj od cerebralne paralize. Čerka je umrla, a majka je izgubila parnicu.

Protiv ove kalifornijske kompanije pokrenuto je još 15 tužbi u kojima se navodi da krije informacije o opasnostima botoksa. Jednu je pokrenula lekarka iz Teksasa kojoj su ostale neurološke posledice posle kozmetičkog tretmana botoksom. Ona tvrdi da poseduje dokument u kojem „Alergan“ savetuje lekarima da botoks pred pacijentima ne nazivaju otrovom (iako jeste neurotoksin).

Dr Dragan Vladičić

OPIJEN POEZIJOM I ZELENGOROM

Da ljubav prema pisanju i uživanje u prirodi često idu jedno uz drugo najbolje pokazuje primjer prim. dr Dragana Vladičića, otorinolaringologa iz Foče. Uz pripremu za štampu zbirke pjesama aktivno radi na afirmaciji „Zelengorskog pokreta“, nevladine organizacije koja okuplja ljubitelje Zelengore od jedne do 90-te godine starosti. Toliko godina, naime, imaju najmlađi i najstariji član ovog Udruženja. *Mir, poezija i priroda*, kako navodi dr Vladičić, ciljevi su ovog pokreta, ali to su sasvim sigurno i njegovi lični vrednosni putokazi.

Rođen je u selu Prijedel 1947. godine. Nakon završene gimnazije u Foči odlazi u Beograd gdje završava Medicinski fakultet. Godine su to u kojima su pjesnička nadahnuća najjača, kada se intenzivno živi i osjeća. Baš kao na fotografiji koju je kao podsjećanje na period *opijenosti poezijom* dr Vladičić izabrao za naš časopis.

Ž.G.B.

PIJANAC

(“Ubi me prejaka reč...” B.
Miljković)

Opi me prejaka riječ,
Nikad me ubiti neće
Sad moram da je pijem
Beruć rajsко cvijeće.

Opi me prejaka riječ
I zarobi mi biće

Sad pijan i zanesen
Mirišem na rajsko piće.

Postadoh notorni pijanac
Medu pijancima ime
Oni rakiju, vino, pivo...
Ja samo stihove i rime.

Znam da mi spasa nema,
Al ' svog se pića ne bojim
Znam da prestati neću
Dok pijem ja postojim.

MIŠ I MAČKA

(Na minus 26 stepeni)

Noćas je našim selom cičila sibirска noć,
Zvonile ledenice, pucala stabla mlada
Noćas je miš mačku zvao u pomoć
Noć čarobna, čudna, došla je iznenada.

Mačka znala nije da takav miš postoji,
Toliko stamen i hrabar u lednoj zimskoj noći
I glad i ljubav njenom se glavom roji
Koju od čežnji noćas žrtvovat neće moći?

I desilo se čudo, al'samo ove noći
Miš govorio strasno toplinom mačijeg žara,
Strepio da li će znati i moći
Lavovski ljubiti da Macu ne razočara.

KONGRESI 2010.

OKTOBAR 2010 – FEBRUAR 2011.

2010 CONGRESS OF EUROPEAN ASSOCIATION FOR VISION & EYE RESEARCH (EVER)

October 6th to 9th Greece
 / Crete Ophthalmology
 Contact: EVER Office
 Phone: 011-32-16-233-849
 Fax: 011-32-16-234-097
 Email: ever@ever.be
 Website: <http://www.ever.be>

15TH WORLD CONGRESS ON ADVANCES IN ONCOLOGY / 13TH INTERNATIONAL SYMPOSIUM ON MOLECULAR MEDICINE

October 7th to 9th Greece
 / Loutraki Oncology, Other Specialties
 Contact: Professor D. A. Spandidos,
 Spandidos Publications
 Phone: 011-30-210-722-7809
 Fax: 011-30-210-725-2922
 Email: conference@spandidos-publications.com
 Website: <http://www.spandidos-publications.com/conference/2010/>

19TH ANNUAL SCIENTIFIC MEETING OF THE EUROPEAN ASSOCIATION OF OSSEointegration (EAo)

October 7th to 9th United Kingdom
 / Glasgow Alternative Medicine, Orthopedics,
 Other Specialties, Surgery
 Contact: Colloquium
 Phone: 011-33-1-4464-1515
 Fax: 011-33-1-4464-1516
 Website: <http://www.eao.org>

7TH INTERNATIONAL CONGRESS ON SPONDYLOARTHROPATHIES

October 7th to 9th Belgium
 / Ghent Orthopedics, Rheumatology
 Contact: Medicongress
 Phone: 011-32-9-344-3959
 Fax: 011-32-9-344-4010
 Email: congresses@medicongress.com
 Website: <http://www.medicongress.com>

BONE-TEC 2010 INTERNATIONAL BONE-TISSUE-ENGINEERING CONGRESS

October 7th to 10th Germany
 / Hannover Orthopedics, Other Specialties
 Contact: Institute Indente
 Phone: 011-49-511-850-6232
 Fax: 011-49-511-281-757
 Email: congress@bone-tec.com
 Website: <http://www.bone-tec.com>

CURRENT CONCEPTS IN HEAD & NECK SURGERY & ONCOLOGY—TURKEY

October 7th to 9th Turkey / Antalya Oncology
 Contact: International Federation of Head & Neck Oncologic Societies
 Email: shahj@mskcc.org
 Website: <http://www.ifhnosworldtour2010.org/en/index.php>

15TH ANNUAL MEETING OF EUROPEAN COUNCIL FOR CARDIOVASCULAR RESEARCH

October 8th to 10th France / Nice Cardiology
 Contact: Mrs. Gerry McCarthy, Meetings Secretary

Phone: 011-44-20-8979-8300
Fax: 011-44-20-8979-6700
Email: eccr@hamptonmedical.com
Website: <http://www.eccr.org/default.stm>

23RD ANNUAL CONGRESS OF EUROPEAN SOCIETY OF INTENSIVE CARE MEDICINE (ESICM)

October 9th to 13th Spain
/ Barcelona Internal Medicine,
Other Specialties
Contact: ESICM
Phone: 011-32-2-559-0350
Fax: 011-32-2-527-0062
Email: public@esicm.org
Website: <http://www.esicm.org>

20TH WORLD CONGRESS OF THE INTERNATIONAL ASSOCIATION OF SURGEONS, GASTROENTEROLOGIST & ONCOLOGIST

October 20th to 23rd Egypt / Cairo Gastroenterology, Oncology, Surgery
Contact: Dr Shahinda El Hawary
Phone: 011-20-2-3302-3642
Fax: 011-20-2-3302-7672
Email: cobshahi@link.net
Website: <http://www.iasgo-2010.org>

INTERNATIONAL CONGRESS ON EXTERNAL FIXATION & BONE RECONSTRUCTION

October 20th to 22nd Spain
/ Barcelona Orthopedics
Contact: Viajes Villarreal,
Congress Organizer
Phone: 011-34-952-445-586
Fax: 011-34-952-564-632
Email: congresos@viajesvillarreal.com
Website: <http://www.externalfixation2010.com>

39TH EUROPEAN SOCIETY OF CLINICAL PHARMACY (ESCP) SYMPOSIUM

October 21st to 23rd France
/ Lyon Clinical Pharmacology
Contact: ESCP
Phone: 011-31-645-915-831
Fax: 011-31-511-543-660
Email: info@escpweb.org
Website: <http://www.escpweb.org>

EUROPEAN SOCIETY OF ENDOCRINOLOGY CLINICAL UPDATE 2010

October 22nd to 24th Portugal
/ Porto Endocrinology
Contact: European Society of Endocrinology
Phone: 011-44-14-5464-2247
Fax: 011-44-14-5464-2222
Email: info@euro-endo.org
Website: <http://www.euro-endo.org>

10TH INTERNATIONAL CONGRESS OF NEUROIMMUNOLOGY

October 26th to 30th Spain
/ Barcelona Immunology/Allergy, Neurology
Contact: EEM International Congress Services Srl
Phone: 011-39-06-519-3499
Fax: 011-39-06-519-4009
Email: secretariat@isni2010.org
Website: <http://www.isni2010.org>

2ND ANNUAL CONGRESS OF THE GLOBAL DIABETES ALLIANCE

October 26th to 29th Egypt
/ Cairo Endocrinology, Other Specialties
Contact: Mahmoud Ibrahim, MD,
Egyptian Diabetes Center
Phone: 011-20-12-213-1868
Fax: 011-20-2-2267-8172
Email: mahmoud@global-diabetes.com
Website: <http://conf.global-diabetes.org>

7TH CONGRESS OF OBSTETRICAL & GYNECOLOGICAL ULTRASONOGRAPHY

October 27th to 31st Turkey
/ Istanbul Obstetrics/Gynecology,
Oncology, Radiology/Imaging
Contact: Irmak Gultekin , Serenas Tourism Congress & Organization Services
Phone: 011-90-212-282-3373
Fax: 011-90-212-282-3321
Email: irmak.gultekin@serenas.com.tr
Website: <http://www.usgkongre2010.org>

4TH WORLD CONGRESS ON CONTROVERSIES IN NEUROLOGY

October 28th to 31st Spain
/ Barcelona Neurology

Contact: Comtecmed, Congress Secretariat
Phone: 011-972-3-566-6166
Email: cony@comtecmed.com
Website: <http://www.comtecmed.com/cony>

EUROPEAN HEADACHE & MIGRAINE TRUST INTERNATIONAL CONGRESS*

October 28th to 31st France
/ Nice Neurology, Other Specialties,
Pain Management
Contact: Kenes International
Phone: 011-41-22-908-0488
Fax: 011-41-22-906-9140
Email: ehmtic@kenes.com
Website: <http://www.kenes.com/EHMTIC>

2ND INTERNATIONAL NEONATOLOGY CONFERENCE

November 1st to 3rd Saudi Arabia
/ Jeddah Obstetrics/Gynecology
Contact: Academic Affairs,
National Guard Health Affairs
Phone: 011-966-2-624-0000 ext. 21244
Email: accaff_conf@ngha.med.sa
Website: <http://www.ngha.med.sa/ENGLISH/HEALTHPROFESSIONALS/Pages/Symposia.aspx>

3RD CONFERENCE CLINICAL TRIALS ON ALZHEIMER'S DISEASE

November 3rd to 5th France
/ Toulouse Geriatrics, Neurology
Contact: , ANT Congrès
Phone: 011-33-4-6710-9223
Website: <http://www.ctad.fr/>

XX WORLD CONGRESS OF ASTHMA

November 3rd to 6th Greece
/ Athens Immunology/Allergy,
Internal Medicine, Otolaryngology,
Respirology
Contact: Frei Travel-Congress
Phone: 011-30-21-321-5600
Fax: 011-30-21-321-9296
Website: <http://wca2010.gr>

13TH WORLD CONGRESS ON CONTROVERSIES IN OBSTETRICS, GYNECOLOGY & INFERTILITY (COGI)*

November 4th to 7th Germany
/ Berlin Obstetrics/Gynecology,
Other Specialties
Contact: ComtedMed
Phone: 011-97-23-566-6166
Fax: 011-97-23-566-6177
Email: cogi@comtecmed.com
Website: <http://www.comtecmed.com/cogi/berlin>

1ST WORLD CONGRESS ON CONTROVERSIES IN PLASTIC SURGERY & DERMATOLOGY

November 4th to 7th Spain
/ Barcelona Dermatology, Plastic Surgery
Contact: Comtecmed, Congress Secretariat
Phone: 011-972-3-566-6166
Email: coplasdy@comtecmed.com
Website: <http://www.comtecmed.com/coplasdy>

WORLD CORD BLOOD CONGRESS

November 4th to 7th France
/ Marseille Hematology
Contact: Caroline Lamy, European
School of Haematology
Phone: 011-33-1-5727-6837
Email: caroline.lamy@univ-paris-diderot.fr
Website: <http://www.esh.org>

7TH INTERDISCIPLINARY WORLD CONGRESS ON LOW BACK & PELVIC PAIN

November 9th to 12th California
/ Los Angeles Orthopedics
Contact: University of California at
San Diego CME
Phone: 858-534-3940 858-534-3940
Fax: 858-822-5908
Email: ocme@ucsd.edu
Website: <http://www.worldcongresslbp.com>

2010 ANNUAL CONFERENCE OF EUROPEAN PUBLIC HEALTH ASSOCIATION (EUPHA)

November 10th to 13th Netherlands
/ Amsterdam Other Specialties

Contact: EUPHA
 Phone: 011-31-30-272-9709
 Fax: 011-31-30-272-9729
 Email: office@eupha.org
 Website: <http://www.eupha.org>

41ST UNION WORLD CONFERENCE ON LUNG HEALTH
 November 11th to 15th Germany
 / Berlin Internal Medicine
 Contact: International Union Against Tuberculosis and Lung Disease
 Phone: 011-33-1-4432-0360
 Fax: 011-33-1-5310-8554/4329-4510
 Website: <http://www.worldlunghealth.org/confBerlin/>

13TH CONGRESS OF THE EUROPEAN SOCIETY FOR SEXUAL MEDICINE
 November 14th to 17th Spain
 / Malaga Family Medicine, General Medicine, Obstetrics/Gynecology, Psychiatry, Urology
 Contact: Franziska Berndt, CPO Hanser Service
 Phone: 0049-40-6708820 0049-40-6708820
 Fax: 0049-40-670-3283
 Email: essm@cpo-hanser.de
 Website: <http://www.essm-congress.org/>

2ND INTERNATIONAL CONGRESS OF THE UNION OF EUROPEAN NEONATAL AND PERINATAL SOCIETIES
 November 15th to 17th Turkey
 / Istanbul Pediatrics
 Contact: Flap Tour
 Phone: 011-90-312-454-0000
 Fax: 011-90-312-454-0001
 Website: <http://uenps2010.org>

10TH INTERNATIONAL FORUM ON MOOD & ANXIETY DISORDERS
 November 17th to 19th Austria
 / Vienna Psychiatry
 Contact: Publi Creations, Organizing Secretariat
 Phone: 011-37-7-9797-3555
 Fax: 011-37-3-9797-3550
 Email: ifmad@publiccreations.com
 Website: <http://www.ifmad.org>

1ST WORLD CONGRESS ON CONTROVERSIES IN METABOLISM & NUTRITION ACUTE & CHRONIC DISEASES

November 18th to 21st Greece
 / Athens Anesthesiology, Internal Medicine, Surgery
 Contact: Comtecmed, Congress Secretariat
 Phone: 011-972-3-566-6166
 Email: comet@comtecmed.com
 Website: <http://www.comtecmed.com/comet/2010>

2ND EURO VT/VF MEETING

November 19th to 20th Germany
 / Berlin Cardiology
 Contact: wikonect GmbH, Congress Agency
 Phone: 011-49-611-204-8090
 Fax: 011-49-611-204-80910
 Email: info@wikonect.de
 Website: <http://www.euro-vtvf.eu/default.htm>

8TH WORLD CONGRESS FOR ORAL IMPLANTOLOGY

November 20th to 22nd India
 / New Delhi Other Specialties
 Contact: Dr Mahesh Verma, Maulana Azad
 Phone: 011-91-11-2323-3925
 Website: <http://wcoiindia2010.com>

ENDOSCOPY IN REPRODUCTIVE MEDICINE

November 24th to 26th Belgium
 / Leuven Obstetrics/Gynecology
 Contact: ESHRE Central Office
 Phone: 011-32-2-269-0969
 Fax: 011-32-2-269-5600
 Email: info@eshre.com
 Website: <http://www.eshre.com>

6TH MEETING OF THE EUROPEAN FEDERATION OF NATIONAL ASSOCIATIONS OF ORTHOPAEDIC SPORTS TRAUMATOLOGY

November 25th to 27th Belgium
 / Brussels Orthopedics, Sports Medicine
 Contact: GCO Associations BV
 Phone: 011-31-184-496-999
 Fax: 011-31-184-496-995
 Website: <http://www.efost2010.com/>

NEW FRONTIERS IN INTERVENTIONAL CARDIOLOGY

December 1st to 4th Poland
 / Krakow Cardiology, Other Specialties, Radiology/Imaging, Surgery
 Contact: Kamilia Dudek , Congress Office, Symposium Cracoviense
 Phone: 011-48-12-422-7600
 Fax: 011-48-12-421-3957
 Email: kamilia.dudek@symposium.pl
 Website: <http://www.nfic.pl/>

INNOVATIONS IN CARDIOVASCULAR INTERVENTIONS 2010*

December 5th to 7th Israel
 / Tel-Aviv Cardiology
 Contact: Daphna Rozenberg,
 Paragon Conventions
 Phone: 011-972-3-576-7704
 Website: <http://www.icimeeting.com>

BIT 2ND ANNUAL INTERNATIONAL CONGRESS OF CARDIOLOGY*

December 7th to 9th China
 / Shanghai Cardiology
 Contact: Linda, BIT Life Sciences
 Phone: 011-86-411-8479-5469
 Fax: 011-86-411-8479-9629
 Email: beautyfish6zhou@126.com
 Website: <http://www.bitlifesciences.com/icc2010>

7TH INTERNATIONAL CONGRESS ON MENTAL DYSFUNCTIONS & OTHER NON-MOTOR FEATURES IN PARKINSON'S DISEASE*

December 9th to 12th Spain
 / Barcelona Neurology, Other Specialties
 Contact: Kenes International
 Phone: 011-41-22-908-0488
 Fax: 011-41-22-906-9140
 Email: mdpd@kenes.com
 Website: <http://www.kenes.com/mdp>

INTERNATIONAL SYMPOSIUM ON OCULAR PHARMACOLOGY & THERAPEUTICS*

December 9th to 12th China
 / Macau Ophthalmology
 Contact: Lyat Shahal, Paragon Conventions

Phone: 011-41-22-533-0948
 Email: isopt@isopt.net
 Website: <http://www.isopt.net>

WORLD CONTROVERSIES IN BONE & JOINT DISEASES (C-BONE)*

January 20th to 23rd Spain
 / Barcelona Orthopedics, Other Specialties, Rheumatology
 Contact: ComtedMed
 Phone: 011-972-3-566-6166
 Fax: 011-972-3-566-6177
 Email: cbone@comtecmed.com
 Website: <http://www.comtecmed.com/cbone/2011>

1ST INTERNATIONAL CONFERENCE ON CURRENT & FUTURE VACCINATION IN ADULTS

January 27th to 29th Germany
 / Berlin Immunology/Allergy, Infectious Disease
 Contact:, Conference Secretariat, ComtecMed
 Phone: 011-972-3-566-6166
 Fax: 011-972-3-566-6177
 Email: covac@comtecmed.com
 Website: <http://www.comtecmed.com/covacc/2011/>

LEUKOCYTE IN CARDIOVASCULAR DISEASE CONFERENCE

January 27th to 28th Switzerland
 / Geneva Cardiology, Hematology, Immunology/Allergy
 Contact:, Abcam Inc.
 Phone: 617-225-2272 617-225-2272
 Website: <http://www.abcam.com>

4TH EUROPEAN NEUROLOGICAL CONFERENCE ON CLINICAL PRACTICE

January 28th to 30th Portugal
 / Lisbon Neurology
 Contact: Shirley Dinenson, Project Manager, paragon-conventions
 Phone: 011-972-3-576-7739
 Fax: 011-972-3-576-7739
 Email: sdinenson@paragon-conventions.com
 Website: <http://www.paragon-conventions.com>

**10TH INTERNATIONAL SYMPOSIUM
ON GnRH**

February 6th to 8th Austria
/ Salzburg Endocrinology,
Obstetrics/Gynecology, Other Specialties,
Urology
Contact:, Kenes International
Phone: 011-41-22-908-0488
Fax: 011-41-22-906-9140
Email: gnrh@kenes.com
Website: <http://www2.kenes.com/gnrh2011/>
Pages/Home.aspx

**1ST GLOBAL CONGRESS FOR CONSEN-
SUS IN PEDIATRICS & CHILD HEALTH**

February 17th to 19th France
/ Paris Family Medicine, Pediatrics
Contact: Paragon Conventions, Secretariat
Phone: 011-41-22-747-7930
Email: cipediatics@cip.org
Website: <http://www.cipediatics.org>

**6TH CONGRESS OF EUROPEAN CROHN'S
& COLITIS ORGANISATION (ECCO)**

February 24th to 26th Ireland
/ Dublin Gastroenterology
Contact: ECCO Secretariat
Phone: 011-43-1-212-7417
Fax: 011-43-1-212-7417-49
Email: ecco@vereint.com
Website: <http://www.ecco-ibd.eu/congresses/>

deksketoprofen trometamol **Dexomen® 25**

**ANALGETIK
BRZOG I SNAŽNOG DEJSTVA**

ARTROZA (GONARTHROSIS)

LUMBAGO

TRAUMA (LUKSACIJA, DISTORZIJA ZGLOBA)

DISMENOREJA

DENTALGIJA

 BERLIN-CHEMIE
MENARINI

Za obavijesti o indikacijama, mjerama opreza i neželjenim efektima posavjetujte se sa ljekarom ili farmaceutom.

FlexPen® UŽIVA
POVJERENJE
MILIONA^{6,7}

NIZAK RIZIK OD
HIPOGLIKEMIJE^{3,4}

40% MANJI
PORAST
TEŽINE^{4,5}

DOZIRANJE
JEDNOM
DNEVNO^{1,3}

OPTIMALNA KONTROLA HbA1c^{1,2}

Levemir® Očekujem više & Dobijem više

Nema efikasnijeg bazalnog inzulina.^{1,2}

Inicirajte Levemir®, inzulin svjetskog lidera u dijabetisu.

mijenjam dijabetes®

Mi iz kompanije Novo Nordisk, mijenjamo dijabetes. U našem pristupu razvoju tretmana, u našoj opredjeljenosti da postujemo profitabilno i etično i u našoj potrazi za ozdravljenjem. Mi ne tretiramo samo dijabetes kao bolest, mi pomažemo ljudima da žive kvalitetnije. To je ono što upravljamo našim odlukama, daje nam snagu da mijenjamo tretman, percepciju i budućnost dijabetesa.

References: 1. Blonde L, et al. Patient directed titration for achieving glycemic goals using a novel add-on insulin delivery device in a randomized, open-label, crossover handling study in patients with type 2 diabetes. *Clin Ther* 2008;20 (12):2257-62. 2. Hermansen K, et al. A 26-week, randomized, parallel, treat-to-target trial comparing insulin detemir with NPH insulin as add-on therapy to oral glucose-lowering drugs in insulin-naïve people with type 2 diabetes. *Diabetes Care* 2006;29(6):1269-74.

3. Levemir® Summary of Product Characteristics. 4. Phillips-Tsimikas A, et al. Comparison of once-daily insulin glargine and insulin detemir in type 2 diabetes. *Diabetes Care* 2007;30(10):2479-85.

5. Rosenstock J, et al. A randomised, 52-week, treat-to-target trial comparing insulin detemir with insulin glargin when added to glucose-lowering drugs in insulin-naïve people with type 2 diabetes. *Diabetologia* 2008; 51: 408-416.

6. IMS Worldwide Data Q4 2008. 7. Reimer T, et al. Intuitiveness, dosing, and patient acceptance of a prefilled insulin delivery device and a reusable insulin delivery device in a randomized, open-label, crossover handling study in patients with type 2 diabetes. *Clin Ther* 2008;20 (12):2257-62. Levemir® 100 U/ml rastvor za injekcije u unaprijed napunjenoj peni (FlexPen®) Aktivna supstanca: inzulin detemir Sastav: Aktivna supstanca: 1 ml sadrži 100 U inzulina detemir (prvozgodnji tehnologiji rekombinantne DNA od *Saccharomyces cerevisiae*). Pomoći sastojci: glicerol, fenol, metakreol, cink acetat, dinatrijum fosfat dihidrat, natrijum hlorid, natrijum kiselina, natrijum hidroksid, voda. Terapeutska indikacija: Tretman dijabetusa, među drugim, u kombinaciji sa oraličnim antidiabetičkim lijekovima. Doseiranje i način primjene: U kombinaciji sa oraličnim antidiabetičkim lijekovima, preporučuje se početak liječenja sa inzulinom Levemir® jednput dnevno u dozu od 10 U, ili 0,1-0,2 U/kg. Levemir® 100 U/ml rastvor za injekcije se pomoći u inzulinskog pena FlexPen® i igla NovoFine® 6 mm i 8 mm. **Kontraindikacije:** Hipoglikemija, preosjetljivost na inzulin detemir ili na bilo koji pomoći sastojak. Ne postoji kliničko iskustvo s inzulinskim detemirom za vrijeme trudnoće ili

dječjih rođenja, preporučuje se oprez pri prenošenju lijeka u trudnoći za vrijeme dojenja. U pojedinim slučaju hipoglikemija, pomak u vodu, ili edeni u početku netravnina. Reakcija na injekciju: bol u mjestu, oticanje, osp, usline promjene, srab i modifikacija na mjestu primjene). Lipodistrofija na mjestu injekcije može nastupiti ako se ne mijenja mjesto aplikacije inzulina. Alergijske reakcije, potencijalne alergijske reakcije, urticarija i oči; veoma rijetko, opšte reakcije preosjetljivosti, koje mogu biti ospase po život. Tokom brzog poboljšanja kontrole glukozne u krvi, rijetko se javlja nekorpatacija u ukukama i nogama.

NOŠLAC ODobrenja za STAV-JANJE LIJEKA U PROMET
Novo Nordisk Pharma d.o.o., Trg Solidarnosti 2a, 71 000 Sarajevo, BiH i Hercegovina. Rezime karakteristika lijeka može se dobiti u: Novo Nordisk Pharma d.o.o. **FlexPen®**, **Levemir®** i **&** su zaštićena imena firme Novo Nordisk A/S.

DIA-05-LEV/Mar 2010

Levemir®
(insulin detemir)